Zabrze świętuje str. 9-12

GŁOS ZABRZA i RUDY ŚL.

Co ustaliła miejska komisja odorowa?! str. 3
Wodociągi będą uczyć cyberbezpieczeństwa str. 7
Zapomniany skalniak z os. Zandka str. 17

UKAZUJE SIĘ W KAŻDY CZWARTEK OD 1956 R.

Cena 4,90 zł (w tym VAT 8%) 3.9.2026 r. Nr 35 (3511) www.GlosZabrza24.pl

Nowy rok szkolny przynosi ważne zmiany także w zabrzańskich placówkach oświatowych

Lekcje bez smartfonów

Szkolne korytarze także w Zabrzu znów wypełniły się 1 września uczniami i ich rozmowami, uśmiechami i pierwszymi powakacyjnymi spotkaniami. W sumie w całym mieście w salach zajęć pojawiło się 16,5 tys. uczniów oraz 3,7 tys. przedszkolaków. Dla części z nich będzie to także początek nauki według zmienionych zasad, bo rok szkolny 2026/2027 rozpoczyna stopniowe wprowadzanie nowych rozwiązań w polskiej edukacji, mimo, że część z nich budzi kontrowersje wśród rodziców i wielu nauczycieli. Uczniowie rozpoczynający klasę IV będą np. jednymi z pierwszych, którzy zetkną się ze zmianami programowymi, zaś cała uczniowska społeczność będzie musiała się przestawić na tryb funkcjonowania w szkołach bez smartfonów w rękach. Ma być też zdrowsze jedzenie w stołówkach! Z kolei decyzją władz samorządowych, we wszystkich zabrzańskich placówkach – z uwagi na konieczność wprowadzania cięć finansowych z powodu programu ostrożnościowego – zlikwidowano stanowiska kierowników świetlic. Najważniejsze jednak, że żadna kolejna szkoła nie została zlikwidowana, ani nawet wskazana do zamknięcia. Co w dobie niżu demograficznego nie jest oczywistością... Zresztą w innych miastach województwa śląskiego zakończono działalność w sumie 31 szkół i przedszkoli.

DOKOŃCZENIE NA STR. 6

MIASTO ZABRZE

To wydanie można także kupić on-line na stronie EPRASA.PL

Uszkodziła sześć aut

Ponad dwa promile alkoholu miała w organizmie kobieta, która jadąc fordem mondeo taranowała przy ul. Budowlanej w Zabrzu-Rokitnicy zaparkowane samochody. W sobotę (29 sierpnia) około godz. 5 rano w sumie uszkodziła aż sześć pojazdów. Po przyjeździe policji okazało się, że 34-letnia Zabrzanka nie ma nawet prawa jazdy! – *Nigdy go nawet nie posiadała, a mimo to kupiła sobie samochód i nim jeździła. Teraz czeka ją proces karny, w którym może zapaść wyrok do trzech lat więzienia oraz wysoka grzywna* - informuje Sebastian Bijok, rzecznik prasowy zabrzańskiej komendy policji.

Jak dodaje, kobieta najpewniej straci też swój samochód, gdyż policja będzie wnioskować do sądu o zarekwirowanie go na rzecz Skarbu Państwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami o karaniu pijanych kierowców. Na razie ford stoi na policyjnym parkingu.

Przypomnijmy, iż to już drugie, niemal bliźniacze zdarzenie przy ul. Budowlanej. Zaledwie przed dwoma tygodniami informowaliśmy o innymi pijanym kierowcy, który w podobny sposób uszkodził cztery samochody i uciekł z miejsca zdarzenia. **(pej)**

ISSN 0209-2719

PROMOCJA

eprasa.pl 9b7a372ae7

Okiem zabrzańskiego radnego wojewódzkiego (8)

Misja radia

Pierwsza po wakacyjnej przerwie sesja Sejmiku Województwa Śląskiego odbyła się w Katowicach 24 sierpnia. Tym samym jako radni wojewódzcy powracamy do intensywnej pracy na rzecz naszego regionu, w tym oczywiście dla tak bliskich mi mieszkańców Zabrza. Jedną z pierwszych podjętych decyzji było przyjęcie uchwały o ustanowieniu roku 2027 Rokiem Stulecia Polskiego Radia Katowice. Obecna na sesji redaktor naczelna stacji Ewelina Kosałka-Passia podkreślała, że kolejne pokolenia dziennikarzy dostarczają słuchaczom najważniejszych informacji z życia regionu już od blisko stu lat. Największą wartością radia zawsze była rzetelność; ono nie tylko informuje, ale także edukuje – to również część jego misji.

SEJMIK ŚLĄSKI

Polskie Radio Katowice pierwszą audycję wyemitowało 4 grudnia 1927 roku. *„Rozgłośnia katowicka miała być przeciwwagą dla propagandy niemieckiej, jednak szybko okazało się, że jej oferta programowa jest o wiele szersza – relacjonowano (...) najważniejsze wydarzenia w regionie – poprzez stałe punkty transmisyjne w Gmachu Sejmu Śląskiego, w filharmonii, w kościołach czy na stadionach”* – czytamy w uzasadnieniu do uchwały. Jako radni podkreśliliśmy, że Radio Katowice w okresie PRL-u było świadkiem i uczestnikiem wzlotów i upadków systemu, zmian ideologii, ale w codziennej pracy zawsze pozostawał szeroki margines dla przekazu treści kulturalnych czy społeczno-ekonomicznych. Okres transformacji systemowej w Polsce przyniósł kolejne wyzwania, jakie stawiała dynamiczna sytuacja na rynku medialnym. Nadto wyraziliśmy nadzieję, że stulecie będzie okazją do retrospekcji, zaprezentowania plejady osób, które przewinęły się przez mury rozgłośni, ale także będzie okazją do głębokiego namysłu nad przyszłością mediów na Śląsku.

W sierpniu, wróciliśmy ponadto do pracy w komisjach sejmikowych. Bez zmian pozostaję wiceprzewodniczącym komisji rewizyjnej, członkiem komisji budżetu, skarbu i finansów, sekretarzem komisji skarg, wniosków i petycji oraz członkiem doraźnej komisji – Kapituły Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Śląskiego.

Adam Koczyk
radny wojewódzki

OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWE (11). Radny Koczyk ma liczne źródła dochodu

Prawnik ponad wszystko

Kontynuując prezentację oświadczeń majątkowych zabrzańskich samorządowców i funkcyjnych urzędników, dzisiaj przyglądamy się dokumentowi złożonemu przez Adama Koczyka. Jako radny wojewódzki z naszego miasta, aktywny radca prawny, sędzia Trybunału Stanu oraz wykładowca akademicki, z powodzeniem łączy prestiżowe funkcje publiczne w Katowicach i Warszawie z zarządzaniem lokalną polityką. Jaki jest stan jego posiadania?

Koczyk zgromadził na koncie bankowym 51 tys. zł, ponadto zabezpieczył złoto inwestycyjne o wartości 57 tys. zł. W sekcji nieruchomości wykazuje jedynie 25% udziału w tzw. innej nieruchomości o powierzchni blisko 32 metrów kwadratowych, której łączną wartość oszacował na 65 tys. zł.

Głównym źródłem utrzymania mecenasa pozostaje prowadzona w Zabrzu prywatna kancelaria prawnicza. Przyniosła ona przychód na poziomie 241 tys. zł, co po odliczeniu kosztów dało czysty dochód w wysokości 178 tys. zł. Mecenas wykazał szereg innych dochodów z działalności publicznej i dydaktycznej. Z tytułu diety radnego Sejmiku Województwa Śląskiego zainkasował 10,4 tys. zł, a za zasiadanie w radzie nadzorczej Górnika Zabrze (funkcję tę sprawował do czerwca tego roku) otrzymał 40,3 tys. zł. Z kolei praca dydaktyczna na Uniwersytecie WSB Merito w Chorzowie przyniosła mu z umów zleceń 39,6 tys. zł. Listę wpływów zamyka kwota 2,5 tys. zł za zasiadanie w Trybunale Stanu.

Po stronie zobowiązań przewodniczący zabrzańskiej KO wpisał dwa kredyty: hipoteczny z 2016 roku na zakup domu (majątek odrębny żony), gdzie do spłaty pozostało jeszcze 137 tys. zł, jak i również hipoteczny z 2020 roku na zakup lokalu użytkowego (majątek wspólny) z kwotą do spłaty 164 tys. zł. Radny ma też w leasingu samochód hyundai i20, gdzie wartość netto umowy wynosi 63 tys. zł, a oprócz tego ma jeszcze hyundaia i30 kombi z 2019 roku. **(pej)**

PROMOCJA

RUSZYŁ NABÓR DO AKADEMII ŁOWCÓW ODPADÓW – OGÓLNOPOLSKA AKCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ WRACA PO REKORDOWEJ EDYCJI

W czerwcu zakończyła się druga edycja Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Akademia Łowców Odpadów”. W roku szkolnym 2025/2026 wzięło w niej udział 70 000 uczniów z ponad 1 200 szkół podstawowych z całej Polski. Organizator programu, firma PreZero Polska, zaprasza placówki do udziału w następnej edycji. Akcja adresowana jest do uczniów klas 1–3. Zapisy ruszyły, a liczba miejsc jest ograniczona.

Dwa razy większy zasięg

Bezpłatne pakiety materiałów drukowanych trafiły do ponad 1 000 szkół i blisko 61 500 uczniów, a pozostałe placówki korzystały z materiałów online. Program po raz kolejny zyskał uznanie najważniejszych instytucji. Honorowym patronatem objęli go Minister Edukacji oraz Rzecznik Praw Dziecka, a do grona patronów dołączył Mazowiecki Kurator Oświaty. Nawyki segregacji odpadów utrwalają się najłatwiej we wczesnym dzieciństwie.

Cały rok szkolny w rytmie Eko Rywalizacji

Sercem programu były Eko Rywalizacje, czyli minikonkursy edukacyjne prowadzone przez cały rok szkolny, dzięki którym uczniowie mieli stały kontakt z tematyką segregacji. Zadania prowadziły ich przez kolejne etapy od stworzenia szkolnego systemu segregacji aż po przygotowanie szkolnej wystawy prac plastycznych. Wzięło w nich udział 156 szkół, które zrealizowały łącznie 747 prac, a komplet wszystkich czterech Eko Rywalizacji ukończyły 84 placówki.

W klasie 1 B realizowaliśmy program Akademia Łowców Odpadów. Podczas różnorodnych zajęć świetnie się bawiliśmy, a przez tę zabawę nauczyliśmy się wielu ważnych rzeczy na temat segregacji odpadów, ich rozkładu, co dzieje się ze śmieciami po wyrzuceniu do śmietników. W tej przygodzie towarzyszył nam PreZero Hero, nasz nowy przyjaciel. Dzięki niemu rozwiązaliśmy mnóstwo zagadek, robiliśmy eksperymenty i doświadczenia. My teraz też ratujemy świat od śmieci! W przyszłym roku znów chcemy wziąć udział w Programie! - Dorota Humbert, nauczycielka ze Szkoły Podstawowej nr 29 w Chorzowie.

Kontener edukacyjny, który ruszył w Polskę

Kluczowym wydarzeniem podczas drugiej edycji było otwarcie mobilnego kontenera edukacyjnego. Odbyło się ono 22 kwietnia w Rudzie Śląskiej w ramach obchodów Dnia Ziemi. Towarzyszyła mu terenowa gra edukacyjna, w której wzięło udział ponad 200 uczniów z lokalnych szkół. Kontener to multimedialne centrum wiedzy o odpadach.

Edukacja ekologiczna od najmłodszych lat to inwestycja w naszą wspólną przyszłość. Poprzez Akademię Łowców Odpadów pokazujemy dzieciom, że odpady to nie śmieci, lecz cenne surowce, które mogą zyskać drugie życie. Rekordowa frekwencja drugiej edycji utwierdza nas w przekonaniu, że nauka przez zabawę przynosi najlepsze rezultaty i kształtuje odpowiedzialne postawy proekologiczne – Patrycja Sopalska, dyrektor Działu Corporate Affairs PreZero Polska.

Kolejna frakcja i nowe materiały edukacyjne

Każda edycja Akademii przybliża dzieciom inną frakcję odpadów. W trzeciej edycji, podczas której omawiana będzie frakcja „szkło”, na uczniów czekać będzie również mnóstwo nowości edukacyjnych, które w ciekawy i przystępny sposób pomogą im zdobyć wiedzę na temat szklanych opakowań oraz systemu kaucyjnego.

Jak dołączyć do kolejnej edycji?

Aby zgłosić szkołę do udziału, wystarczy wypełnić formularz zgłoszeniowy dostępny na stronie www.lowcy-odpadow.pl. Udział w programie oraz pakiet materiałów edukacyjnych dla szkół są bezpłatne.

Twórcą i organizatorem Akademii Łowców Odpadów jest PreZero Polska Sp. z o.o. – międzynarodowa firma świadcząca usługi w zakresie gospodarowania odpadami i ochrony środowiska. Partnerem Akademii Łowców Odpadów jest Rekopol Organizacja Odzysku Opakowań S.A.

Kontakt dla mediów: media.pl@prezero.com | https://prezero.com/pl/o-nas/kontakt/biuro-prasowe

eprasa.pl 9b7a372ae7

Zdaniem prezydenta za kumulację fetoru odpowiada legalna, finałowa faza rekultywacji starego wysypiska śmieci

Kiedy to się skończy?!

W ocenie miejskiej komisji odorowej oraz prezydenta Zabrza – Kamila Żbikowskiego istnieje duże prawdopodobieństwo, iż za fetor śmieciowy szczególnie dotkliwie dokuczający tego lata mieszkańcom centralnej części miasta oraz Zaborza najbardziej odpowiada stare, gminne wysypisko śmieci przy ul. Cmentarnej, które przeszło w końcową fazę rekultywacji i za zgodą marszałka województwa śląskiego zaczęto zwozić na nie przerobiony kompost. W założeniu ma on stanowić wierzchnią, ostatnią warstwę zdeponowanych tam dawniej odpadów oraz ziemi i gruzu, która będzie bazą dla zasiania trawy i przywrócenia tego obszaru środowisku. Temat ten bardzo szczegółowo omówiono podczas poniedziałkowej (31 sierpnia) sesji Rady Miasta w Zabrzu, kiedy to zaprezentowano obszerne ustalenia dociekań samorządowców i fachowców na temat przyczyn problemu.

Jednocześnie przyznano jednak, iż część odorów może pochodzić z dwóch najbardziej oczywistych źródeł czyli stacji segregacji odpadów FCC na os. Zandka, jak i elektrociepłowni Fortum, które w swych nowoczesnych kotłach spala przerobione odpady RDF, które zwłaszcza w transporcie i przy magazynowaniu mogą wydzielać nieprzyjemną woń. Jak podkreślił prezydent Żbikowski, obydwie firmy wciąż prowadzą szerokie inwestycje, w tym hermetyzacyjne, które najpóźniej do 2028 roku powinny do minimum ograniczyć wytwarzanie smrodu.

Część radnych opozycji w trakcie dyskusji uznała jednak te wyjaśnienia za niewystarczające, zarzucając brak jednoznacznego wskazania i umiejscowienia źródła problemu. – *Gdy przed laty stacja segregacji odpadów przechodziła pierwszą hermetyzację, też ówczesne władze przekonywały, iż to definitywnie rozwiąże problem. Jak się okazało, inwestycja objęła tylko około 25-30 procent zakładu, a odór nie zniknął. Teraz znowu słyszymy, że jak kolejne dwa lata poczekamy, to może się poprawi* – utyskiwano. Prym w tym zakresie wiedli radni Grzegorz Lubowiecki, Sebastian Dziębowski i Łucja Chrzęstek-Bar. Jak zgodnie twierdzono, w ostatnim czasie (a nawet w dniu sesji) intensywność smrodu w centralnej części miasta pobija wszelkie rekordy w całej historii problemu od 2013 roku.

Decyzje poprzedników

– *W 2026 roku nasilił się ten problem, ale jego źródło tkwi w decyzjach, które zostały podjęte wcześniej. Moja hipoteza jest taka, że zwiększenie działalności składowiska jest jednym z czynników tej anomalii, bo nie mamy racjonalnych przesłanek, żeby podejrzewać, że u stałych emitorów, takich jak Fortum i FCC, nagle coś się zmieniło. W przypadku składowiska mamy natomiast zmianę, która nastąpiła w tym okresie. Wcześniej trafiały tam przede wszystkim gruz i materiały ziemne, które nie są substancjami odorogennymi. Później pojawiła się warstwa kompostująca, która może być źródłem zapachu. (…) „Warstwa kompostująca może, póki nie zostanie obsiana i nie zmieni się po prostu w warstwę gleby i roślinności, wydzielać tego typu zapachy. Moim zdaniem to jest dość istotny czynnik składowy tego, z czym się zmagamy. Oczywiście nie wykluczamy też czynników z pozostałych instalacji, czyli FCC i Fortum. Musimy jednak mieć świadomość, że ruszenie tego wysypiska przynosi nam teraz skutki niekorzystne, ale zakończenie jego rekultywacji do końca bieżącego roku powinno sprawić, że ten problem nie będzie już tak dotkliwy w przyszłym roku i latach następnych* – tłumaczył podczas sesji prezydent Kamil Żbikowski.

Jak poinformowała zebranych Agnieszka Dymek, naczelnik wydziału ekologii UM, ważną częścią pracy zespołu odorowego było sprawdzenie, jakie rozwiązania ograniczające emisję zapachów są stosowane i planowane w zakładach znajdujących się na terenie Zabrza. W przypadku FCC Śląsk wykonano m.in. instalację filtra biologicznego na hali produkcji RDF oraz zamontowano szybkobieżne bramy w hali przetwarzania mechanicznego zmieszanych odpadów komunalnych i w sortowni. Plan modernizacji obejmuje także hermetyzację kompostowni odpadów biodegradowalnych oraz budowę śluz załadunkowych. Z kolei w Fortum Silesia planowana modernizacja obejmuje m.in. szczelne stanowiska rozładunkowe, zamknięte silosy na biomasę oraz systemy wentylacji kierujące powietrze procesowe do spalania w kotle. W razie postoju instalacji przewidziano również filtry węglowe lub biofiltry do neutralizacji odorów. Projekt zakłada odejście od spalania węgla na rzecz biomasy do końca 2027 roku, przy jednoczesnym współspalaniu RDF.

– *Są to oczywiście inwestycje prywatne. Miasto tutaj nie ma udziału, ponieważ są to instalacje znajdujące się na terenie i we władaniu prywatnych podmiotów. Naszym zadaniem i celem jest pilnowanie tego i ewentualnie nieopóźnianie procedur, a także pilnowanie, żeby te procedury w miarę jak najszybciej przebiegały. Z zapewnień tych podmiotów wynika, że takie są planowane terminy i tego się będziemy trzymać* – tłumaczył prezydent Żbikowski. Jednocześnie pochwalił Fortum, iż zamontowało ono sieć czujników odorowych przy swoim zakładzie, aby na bieżąco monitorować sytuację zapachową. Zrobili to mimo tego, iż nie jest to ich obowiązkiem.

Miasto kupi czujniki?

W tym kontekście pojawiły się pytania radnych czy miasto nie powinno takich czujników zamontować w kluczowych miejscach miasta, by mieć własne odczyty i móc reagować na sytuacje kryzysowe? W ocenie zespołu odorowego faktycznie takie rozwiązanie mogłoby pełnić funkcję systemu ostrzegania i zapewniać szeroki monitoring. Jednocześnie wiązałoby się z kosztami zakupu, obsługi i przetwarzania danych. Tutaj pojawia się ważne ograniczenie: brak określonych prawnie parametrów, których przekroczenie byłoby jednoznacznie niedopuszczalne. Dlatego na razie miasto nie sięgnie po to rozwiązanie, a więc bardzo ważne pozostają zgłoszenia mieszkańców, dane meteorologiczne, analiza źródeł emisji, pomiary oraz kontrole terenowe.

– *Czujniki nie uchronią nas przed odorem, one tylko wskażą nam, potwierdzą nam, że jakieś substancje występują. Nie ma obecnie technologii, która mierzyłaby całą gamę substancji, które my wykrywamy naszym nosem. Rozmawialiśmy z profesorami zajmującymi się chemiczną analizą zapachów i oni jasno przyznają, że technologia jest jeszcze daleko od ludzkiego nosa. Dlatego tak ważne jest, żebyśmy korzystali z możliwości zgłaszania epizodów odorowych przez mieszkańców* – tłumaczył prezydent Żbikowski.

Jednym z najważniejszych wniosków przedstawionych w analizie meteorologicznej zespołu odorowego jest znaczenie warunków wietrznych. Jak poinformowano, w latach 2023–2024 blisko 77 procent analizowanych przypadków odorowych przypadało na sytuacje, w których prędkość wiatru wynosiła do zaledwie 1 metr na sekundę. Z kolei 68 procent przypadków wystąpiło przy temperaturze od 10 do 20 stopni Celsjusza.

– *Kiedy wiatr się nasila, następuje rozproszenie zapachu i nie jest on tak odczuwalny dla mieszkańców. Innymi czynnikami nasilającymi uciążliwości są niska inwersja temperatury, słabe warunki wentylacyjne oraz układy wysokiego ciśnienia* – tłumaczy naczelnik Dymek.

Inwersja daje popalić

W typowej sytuacji powietrze przy powierzchni ziemi jest cieplejsze i może unosić się do góry. Podczas inwersji układ temperatur jest odwrócony – chłodniejsze, cięższe powietrze pozostaje przy ziemi, a nad nim znajduje się cieplejsza warstwa. Ta cieplejsza warstwa działa jak swego rodzaju pokrywa, ograniczając pionowe mieszanie powietrza. Substancje zapachowe mogą wtedy pozostawać bliżej powierzchni ziemi i być intensywniej odczuwane. Analiza przedstawiona zespołowi pokazuje, że szczególne znaczenie ma niska inwersja przyziemna, słabe warunki wietrzne oraz układy wysokiego ciśnienia.

Przebieg dobowego cyklu atmosfery wskazuje na bardzo charakterystyczny mechanizm. W przedziale godz. 18–24 odnotowano połowę analizowanych epizodów odorowych. Wieczorem zaczyna rozwijać się nocna inwersja przyziemna. Chłodne powietrze osiada przy ziemi, a cieplejsza warstwa znajdująca się wyżej ogranicza jego mieszanie. W efekcie zapachy mogą się kumulować w warstwie powietrza, którą oddychają mieszkańcy. Z kolei rano sytuacja zaczyna się zmieniać. W godzinach 6–12 przypadało 45 procent analizowanych epizodów. Po wschodzie słońca warstwa inwersyjna co prawda stopniowo słabnie. Jednakże zgromadzone wcześniej substancje mogą wtedy przemieszczać się przy powierzchni ziemi, powodując nagły wzrost odczuwalności zapachu.

Te wszystkie wyjaśnienia nie przekonały części radnych.

– *Dużo słów i wyjaśnień bez konkretów, a ludzie oczekują prostej i kluczowej informacji: kiedy w końcu przestanie śmierdzieć?* – argumentowała odważnie Łucja Chrzęstek-Bar, choć w czasach największych protestów społecznych na osiedlu Zandka przed dekadą raczej milczała.

– *To może zamiast zwozić na wysypisko śmierdzący kompost trzeba było od początku założyć układanie wierzchniej warstwy po prostu z ziemi. Wówczas nie mielibyśmy teraz aż tak wielkiego problemu* – argumentował z kolei Grzegorz Lubowiecki.

Krytykę działań władz samorządowych wyraził nawet przewodniczący Rady Miasta, Grzegorz Olejniczak: – *To wszystko wciąż są spekulacje* – ocenił dosadnie i zażądał przygotowania szczegółowego zestawienia od 2015 roku, jakie działania i decyzje oraz przez kogo były podejmowane w ratuszu w sprawie walki z odorem i zagospodarowania wysypiska śmieci. Wyraził także wątpliwość czy rozbudowywanie się elektrociepłowni Fortum nie spotęguje problemu. I wskazał, że to za rządów Żbikowskiego wydano w urzędzie formalne pozwolenie na tę inwestycję. – *To jest przedsięwzięcie, które ograniczy negatywne skutki, a nie je spotęguje. I między bajki można włożyć internetowe spekulacje, jakoby docelowo w elektrociepłowni spalana miała być biomasa pochodząca z gnojówki. Główną jej część będą stanowiły pochodne drewna* – wyjaśniał prezydent. **(pej)**

GŁOS ZABRZA i RUDY ŚL.

Redaktor naczelny
Jakub LAZAR
tel. 32 271-46-89
naczelny@gloszabrza.pl
Sekretarz redakcji
Wojciech SŁOTA
wojtek@gloszabrza.pl
Publicysta
Przemysław JARASZ
przemek@gloszabrza.pl.

Publicysta (współpracownik)
Elżbieta SKWARCZYŃSKA-ADRYAŃSKA
eska@gloszabrza.pl
41-800 Zabrze
ul. Hagera 41, p. 327
tel. 32 271-46-89
redakcja@gloszabrza.pl,
Wydawca: ZSPD
OGŁOSZENIA PRZYJMUJE:
redakcja, tel. 690 683 103
aneta@gloszabrza.pl
czynne: pon. 10–17
wt.-pt. godz. 10–16
Druk: Polskapresse
ISSN 0209-2719 NR IND. 359270

eprasa.pl 9b7a372ae7

Elektrociepłownia pracuje dla miasta przez cały rok

O tym, jak działa Elektrociepłownia Zabrze i dlaczego zakład wykorzystuje paliwo RDF, rozmawiamy z ANDRZEJEM STARZYŃSKIM, kierownikiem Elektrociepłowni Fortum w Zabrzu.

Latem rzadko myślimy o ogrzewaniu. Czy elektrociepłownia jest wtedy miastu potrzebna?

Tak, ponieważ system ciepłowniczy działa przez cały rok. Zimą potrzebujemy znacznie więcej energii do ogrzewania budynków. Latem zapotrzebowanie jest mniejsze, ale mieszkańcy nadal korzystają z ciepłej wody. To także czas przeglądów i remontów, których nie można wykonywać w okresie największego obciążenia instalacji. Pod koniec września zaczynamy odnotowywać wyraźny wzrost zapotrzebowania na ciepło. Do tego momentu zakład musi być gotowy na sezon grzewczy.

Zna Pan ten zakład i jego otoczenie nie tylko z perspektywy zawodowej.

To prawda. Wychowałem się na Zaborzu, gdzie chodziłem do szkoły podstawowej nr 9, i nadal mieszka tu cześć mojej rodziny. Dobrze znam tę część miasta i wiem, jak blisko siebie funkcjonują przemysł i dzielnice mieszkaniowe. Mieszkańców interesuje nie tylko to, czy ciepło płynie, ale także, jak zakład pracuje i jaki ma wpływ na sąsiedztwo. Dwustumetrowego komina nie da się nie zauważyć.

Elektrociepłownia produkuje jednocześnie ciepło i energię elektryczną. Jak to możliwe?

To właśnie kogeneracja. Z jednego procesu otrzymujemy dwa: ciepło i energię elektryczną. Pozwala to lepiej wykorzystać energię zawartą w paliwie. Dostarczamy ciepło do ponad 70 tys. gospodarstw domowych w Zabrzu i Bytomiu, a energię elektryczną do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

Jak to działa? Paliwo podgrzewa wodę, z której powstaje para napędzająca turbinę i generator. Część pary oddaje następnie ciepło wodzie sieciowej w wymiennikach. W jednym procesie produkujemy więc prąd i ciepło.

Co dzieje się z ciepłem po wyprodukowaniu go w elektrociepłowni?

„Naszym zadaniem jest stabilna produkcja ciepła i energii"

Fortum wytwarza ciepło, które następnie trafia do miejskiej sieci ciepłowniczej zarządzanej przez ZPEC. Nośnikiem jest gorąca woda krążąca w zamkniętym obiegu. Nie jest to ta sama woda, która później płynie z kranu lub którą mamy w kaloryferach. W budynku znajduje się węzeł cieplny, w którym energia z sieci jest przekazywana do instalacji centralnego ogrzewania lub wykorzystana do przygotowania ciepłej wody.

Obiegi są rozdzielone: sama woda się nie miesza. Po oddaniu energii schłodzona woda wraca siecią do nas, gdzie jest ponownie podgrzewana.

Do najbardziej oddalonych odbiorców w Zabrzu ciepło dociera po około sześciu godzinach.

Z jakich paliw korzysta Elektrociepłownia Zabrze?

To ostatni sezon, w którym wykorzystujemy węgiel. Dziś podstawowymi paliwami są węgiel i RDF. RDF powstaje z części odpadów, której po wcześniejszym sortowaniu nie można już poddać recyklingowi. Zamiast ją składować na składowiskach odpadów, można wykorzystać zawartą w niej energię do produkcji ciepła i prądu.

W 2028 roku zakład będzie już po dekarbonizacji. Miks paliwowy będzie składał się w 70 proc. z biomasy – suchej zrębki drzewnej – i w 30 proc. z RDF. Z biomasy drzewnej korzystamy już od 10 lat w Częstochowie, więc mamy doświadczenie z jej wykorzystaniem w instalacji.

Czym RDF różni się od zwykłych odpadów komunalnych?

RDF nie jest przypadkową mieszaniną odpadów przywożoną bezpośrednio z gospodarstw domowych czy zakładów przemysłowych. To paliwo, które musi spełniać określone wymagania dotyczące m.in. wartości energetycznej, wilgotności, rozmiaru poszczególnych elementów i składu chemicznego.

Część RDF produkujemy we własnym zakładzie w Zawierciu. *Pozostała pochodzi od innych dostawców, a wszystkie dostawy podlegają kontroli parametrów fizycznych i chemicznych.*

Jak wygląda droga RDF po przyjeździe do elektrociepłowni?

Każdy samochód jest wcześniej awizowany, a dostawa rejestrowana w BDO (Bazie Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o Gospodarce Odpadami). Samochód wjeżdża do zamkniętego budynku rozładunku. Po zamknięciu bramy RDF trafia szczelnym systemem podajników do betonowego silosu, a następnie zabudowanymi przenośnikami do kotła.

Cały proces odbywa się w zamkniętym układzie. RDF nie jest wysypywany na plac ani przechowywany na otwartym powietrzu. W budynku rozładunku i silosie działają też układy podciśnienia i filtracji powietrza.

Dlaczego paliwo trafia najpierw do silosu, zamiast bezpośrednio do kotła?

Samochody przyjeżdżają o określonych godzinach, a kocioł potrzebuje paliwa przez całą dobę. Silos pozwala połączyć te dwa rytmy.

W normalnym trybie pracy, znajduje się w nim zapas odpowiada około trzem – czterem dniom pracy instalacji. Dzięki temu nie musimy dostarczać paliwa w nocy, niedziele czy święta oraz możemy lepiej sobie radzić z krótkotrwałymi zakłóceniami w dostawach,

Silos nie jest składowiskiem, ale częścią instalacji, przez którą paliwo stale przepływa.

Jak elektrociepłownia kontroluje potencjalną uciążliwość zapachową?

Na terenie zakładu działa system monitoringu obejmujący urządzenia przy instalacji RDF oraz punkty przy granicy elektrociepłowni. Pomaga on kontrolować sytuację na terenie zakładu, ale sam nie pozwala ustalić źródła zapachu odczuwanego w innych częściach Zabrza.

W ostatnich tygodniach mieszkańcy zgłaszali nieprzyjemne zapachy. Jak Pan podchodzi do tych sygnałów?

Nie kwestionujemy doświadczeń mieszkańców. Jeżeli ktoś zgłasza uciążliwy zapach, oznacza to, że w określonym miejscu i czasie rzeczywiście go odczuwał.

Naszą rolą jest sprawdzić wszystko, za co odpowiadamy: stan instalacji, sposób magazynowania i podawania RDF oraz dane z monitoringu zapachów. Informacje te przekazujemy właściwym instytucjom.

Jednocześnie na podstawie danych z jednego zakładu nie da się samodzielnie ustalić źródła wszystkich zapachów w mieście. ***Dziś RDF na terenie elektrociepłowni nie ma, ponieważ od 9 sierpnia trwa letni remont. Uruchomienie planujemy na 13 września. W czasie postoju nie magazynujemy RDF, a ilość RDF za zakładzie wynosi zero.*** *Po zakończeniu remontu wznowimy dostawy.*

Co chciałby Pan, żeby mieszkańcy zapamiętali po tej rozmowie?

Elektrociepłownia musi być nie tylko sprawnym zakładem, ale również dobrym sąsiadem. Dla mnie oznacza to trzy konkretne rzeczy: stabilne dostawy ciepła, bezpieczną pracę instalacji i jasną informację, kiedy pojawiają się pytania o jej działanie.

Odpowiadamy za to, co dzieje się na terenie elektrociepłowni: sprawdzamy instalację, monitorujemy ją i przekazujemy dane właściwym instytucjom. Mieszkańcy mają prawo tego od nas wymagać.

eprasa.pl 9b7a372ae7

CHERY | CITY CAR

POZNAJ RODZINĘ
CHERY

7 LAT GWARANCJI

TIGGO | CSH CHERY SUPER HYBRID

CHERY – od ponad 20 lat numer 1 w eksporcie samochodów z Chin.
Sprawdzeni na rynkach całego świata. Teraz w Polsce.

City Car – Gliwice | ul. Łabędzka 26 | tel. 32 332 44 44 | www.citycar.com.pl

Zużycie paliwa/energii i emisja CO_2 wg WLTP. Szczegóły u dealerów Chery.

eprasa.pl 9b7a372ae7

DOKOŃCZENIE ZE STR. 1

Lekcje bez smartfonów

Po letniej przerwie znów zaczyna się codzienny rytm lekcji, przerw, zajęć dodatkowych, treningów, sprawdzianów i spotkań z przyjaciółmi. Dla pierwszoklasistów to początek zupełnie nowej przygody, zaś starsi uczniowie wracają do dobrze sobie znanych klas (oddziałów). Tradycyjnie we wszystkich placówkach zorganizowano akademie inauguracyjne, przy czym władze miejskie uczestniczyły w otwarciu roku szkolnego w Szkole Podstawowej nr 25 im. Jana Pawła II na os. Kotarbińskiego, która przeszła właśnie gruntowną termomodernizację za 10 mln zł. – *Miło, że w okresie wakacyjnym udało się wykonać i przygotować wiele rzeczy w zabrzańskich szkołach. Wiemy, że nowy rok szkolny przyniesie sporo wyzwań, ale jestem przekonany, że pracownicy zabrzańskich szkół, całe społeczności szkolne, rodzice, ale też sami uczniowie dobrze przepracują ten rok i będziemy mogli mieć satysfakcję z tego, co przygotowaliśmy* – mówił prezydent Zabrza Kamil Żbikowski podczas szkolnej akademii.

Wspomniana placówka przeszła remont, dzięki któremu m.in. ma nową elewację, dach i sieć ciepłowniczą. Efekty wykoanych prac widać więc zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz budynku. – *Cieszę się, że ta szkoła dzięki inwestycji nabrała nowego życia i będzie przez kolejne dekady służyć młodym pokoleniom* – podkreślał prezydent odnotowując, iż SP 25 w ramach projektu *Poznawaj i zdobywaj świat* znalazła się w gronie dwunastu zabrzańskich szkół podstawowych objętych wsparciem z funduszy europejskich dla województwa śląskiego.

O inwestycjach i projektach realizowanych w zabrzańskiej oświacie mówił również Łukasz Rogowski, naczelnik wydziału edukacji Urzędu Miejskiego w Zabrzu. – *Takich inwestycji w mieście w ciągu ostatniego roku, ale także w poprzednich latach, było wiele. Myślę, że mamy się czym pochwalić, bo oprócz poprawy warunków kształcenia miasto Zabrze realizuje wiele wartościowych projektów. Są wśród nich zarówno przedsięwzięcia dofinansowane ze środków unijnych, jak i ze środków krajowych. Podczas rozpoczęcia roku szkolnego widać przede wszystkim mnóstwo energii wśród młodych ludzi. Widać ją także wśród nieco przejętych pierwszoklasistów. Myślę, że szybko odnajdą się w nowej rzeczywistości. Z impetem wchodzimy w nowy rok szkolny i realizujemy to, co sobie zaplanowaliśmy* – mówił naczelnik Rogowski.

Co się zmieni szkołach?

Jedną z najbardziej zauważalnych zmian będzie ograniczenie korzystania z telefonów komórkowych. – *Od 1 września uczniowie szkół podstawowych nie mogą korzystać na terenie szkoły ze smartfonów oraz innych urządzeń służących do komunikowania się czy rejestrowania obrazu i dźwięku. Zasada dotyczy również przerw. Nie oznacza to jednak, że telefon trzeba zostawić w domu. Przepisy przewidują sytuacje, w których uczeń będzie mógł z niego skorzystać, np. gdy urządzenie jest potrzebne podczas zajęć, konieczny jest pilny kontakt z rodzicem albo przemawiają za tym względy zdrowotne czy szczególne potrzeby ucznia. Natomiast w szkołach ponadpodstawowych zasady korzystania z telefonów ustalają same placówki. Dla uczniów oznacza to przede wszystkim zmianę szkolnej codzienności. Mniej czasu na smartfon to więcej przestrzeni na rozmowę, wspólną zabawę i kontakt z rówieśnikami* – wyjaśnia nowe zasady Rafał Kulig, rzecznik prasowy UM w Zabrzu.

Uczniowie klas IV–VI będą poznawać przyrodę jako osobny przedmiot. Zajęcia mają pomóc młodym ludziom lepiej zrozumieć otaczający ich świat – zanim w starszych klasach nauka biologii, chemii, fizyki i geografii zostanie podzielona na odrębne przedmioty. Nowy program nauczania ma też mocniej stawiać na praktyczne wykorzystanie wiedzy, samodzielne myślenie i rozwijanie kompetencji. Zmiany będą pojawiać się stopniowo, wraz z kolejnymi rocznikami. To oznacza, że przez najbliższe lata w szkołach będą spotykać się uczniowie uczący się według różnych programów.

Prace domowe i edukacja zdrowotna

Zmieniają się także zasady dotyczące zadań wykonywanych po lekcjach. W klasach IV–VIII nie będą zadawane obowiązkowe prace praktyczno-techniczne do wykonania w domu, bo te mają być wykonywane podczas zajęć w szkole. Nadal możliwe będzie zlecanie pisemnych prac domowych, choć ich wykonanie pozostanie dobrowolne. Uczeń, który zdecyduje się je zrobić, może liczyć na sprawdzenie pracy i informację od nauczyciela o efektach jego zaangażowania i czynionych postępów.

Nowym obowiązkowym przedmiotem będzie – opcjonalna dotychczas – edukacja zdrowotna, co w minionych miesiącach bardzo podzieliło społeczeństwo i powodowało wiele kontrowersji. Finalnie ministerstwo edukacji zdecydowało, że na razie edukacja zdrowotna choć będzie obowiązkowa, to jednakże z wyłączeniem nauki o zdrowiu seksualnym. Ten pozostanie fakultatywny, czyli tylko dla chętnych. W Trybunale Konstytucyjnym na rozpatrzenie czeka bowiem wniosek o stwierdzenie niekonstytucyjności przepisów wprowadzających tę zmianę.

Zmiany na talerzu

Nowe zasady obejmą również żywienie dzieci i młodzieży. W szkolnych posiłkach ma być więcej warzyw, owoców, produktów pełnoziarnistych i dań opartych na produktach roślinnych. Zmienia się również sposób przygotowywania części posiłków poprzez radykalne ograniczenie smażenia (zwłaszcza na głębokim tłuszczu) oraz zakaz korzystania z gotowych zupek, proszków i kostek. Preferowane będzie gotowanie, duszenie i pieczenie. Wprowadza się też ograniczenia cukru w napojach słodkich, za to czysta woda ma być podstawowym płynem dostępnym dla uczniów.

Bez kierowników świetlic

Tymczasem dopiero w ostatnim dniu wakacji, czyli 31 sierpnia Rada Miasta przyjęła uchwałę, na mocy której we wszystkich zabrzańskich szkołach zlikwidowano stanowiska kierowników świetlic. Choć temat nie był zaskoczeniem dla radnych, nieoczekiwanie wywołał spore kontrowersje. Okazało się bowiem, iż nie dość, że dokument procedowano w ostatnim możliwym dniu (więc wszyscy dyrektorzy musieli w ciemno organizować funkcjonowanie świetlic nie znając wyników głosowania), to wydział edukacji podczas wcześniejszych posiedzeń komisji tematycznych RM nie poinformował radnych, iż projekt ten w ramach obowiązkowych konsultacji społecznych został negatywnie zaopiniowany przez Związek Nauczycielstwa Polskiego w naszym mieście. Finalnie dokument uchwalono, ale przy poparciu zaledwie 9 radnych (2 było przeciw) i przeszedł tylko dlatego, że aż siedmiu radnych wstrzymało się od głosu, nie chcąc powodować chaosu prawnego i organizacyjnego. Jak tłumaczył naczelnik Rogowski, podczas posiedzeń komisji nie informował on o negatywnej opinii związkowców, gdyż… nikt z radnych o to nie zapytał. Przy okazji zwrócił uwagę, iż taka opinia nie jest dla samorządu wiążąca, zaś dwa pozostałe związki nauczycielskie „nie wyraziły negatywnej opinii", co najpewniej oznacza, iż po prostu odstąpiły od opiniowania.

Nowe boisko dla „czwórki"

Tymczasem bardzo pozytywne zmiany infrastrukturalne nastąpiły w IV LO im. Mikołaja Reja w Rokitnicy. Tuż przed rozpoczęciem wrześniowych zajęć, miasto oddało do użytku zmodernizowane boisko szkolne. Najważniejszym efektem końcowym drugiego etapu przebudowy w ramach budżetu obywatelskiego jest wymiana asfaltowej nawierzchni boiska na poliuretanową. Dzięki temu przestrzeń jest lepiej przygotowana do codziennego użytku i różnych form aktywności. Boisko zyskało oznaczenia do gry w siatkówkę oraz przygotowanie do gry w tenisa ziemnego. Zamontowano także zestaw sprawnościowy do *street workoutu*. – *To nie jest przestrzeń wyłącznie dla szkoły. Zgodnie z założeniami projektu z boiska mają korzystać również mieszkańcy Rokitnicy. Nowe wyposażenie daje więcej możliwości aktywnego spędzania czasu blisko domu. Dla uczniów oznacza to także lepsze warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rozwijania sportowych zainteresowań. W czasie prac pojawiła się jeszcze jedna ważna potrzeba. Schody terenowe prowadzące z budynku szkoły na boisko były w złym stanie technicznym. Dlatego przeznaczono dodatkowe 25 tys. zł na ich kompleksowy remont. W sumie prace kosztowały blisko 350 tys. zł* – informuje rzecznik prasowy magistratu. **(pej)**

eprasa.pl 9b7a372ae7

Miasto, szkoła i wodociągi podpisały edukacyjne porozumienie dotyczące cyberbezpieczeństwa

Kryptografia i sztuczna inteligencja

Zabrzańskie Centrum Edukacji (ul. 1 Maja 12 – na zdjęciu) będzie współpracowało z Zabrzańskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji i miastem Zabrze w ramach projektu *Data Stream*. Na mocy podpisanego w ubiegłym tygodniu porozumienia w Technikum nr 1 tej placówki otwarta zostanie klasa o kierunku technik cyberbezpieczeństwa z rozszerzoną matematyką. Na uczniów czeka 28 miejsc.

MIASTO ZABRZE

Zabrzańskie wodociągi przejęły administrację miejskiej sieci szerokopasmowej i rozpoczęły działania w tym obszarze już w styczniu 2026 roku. Mają zatem w swych szeregach specjalistów od budowy i administrowania siecią, a kampanię edukacyjną dotyczącą cyberbezpieczeństwa zapoczątkowały już w kwietniu.

Umowa podpisana przez gminę, CE i ZPWiK zakłada cały szereg działań: od wykładów w szkole po praktyczne warsztaty i spotkania w firmie wodociągowej. – *Współpraca została szczegółowo opisana w ośmiu punktach* – mówi Marcin Wroński, prezes ZPWiK. – *Przede wszystkim chodzi o stworzenie uczniom możliwości odbycia kształcenia praktycznego. To będą liczne lekcje otwarte, wizyty studyjne, wykłady, a także stałe praktyki miesięczne w zakresie umiejętności zawodowych w branży teleinformatycznej z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii, maszyn, narzędzi i materiałów. Ale także nauczyciele będą mieli możliwość uzupełniania wiedzy zawodowej o najnowocześniejsze techniki i technologie. Zakładamy też opracowywanie programów kształcenia, czy podejmowanie wspólnych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych dla uczniów i lokalnego środowiska przedsiębiorców, tak w siedzibie naszej spółki, jak i w Centrum Edukacji.*

– *Rynek pracy zmienia się dziś bardzo szybko, a szkoła musi nadążać za jego potrzebami, dlatego w Zabrzu stawiamy na edukację, która daje młodym ludziom praktyczne umiejętności i realne możliwości na przyszłość* – mówi Kamil Żbikowski, prezydent Zabrza. – *W obliczu wszelkich zagrożeń cyfrowych, technik cyberbezpieczeństwa to niezwykle potrzebny zawód i to już teraz, a zapewne w niedalekiej przyszłości będzie na fachowców tej branży jeszcze większe zapotrzebowanie. A my chcemy, by młodzi Zabrzanie byli gotowi na przyszłość.*

CE

Technik cyberbezpieczeństwa to specjalista odpowiedzialny za ochronę systemów informatycznych, sieci komputerowych oraz danych przed atakami hakerskimi, złośliwym oprogramowaniem i innymi zagrożeniami cyfrowymi. Jako oficjalny zawód został wprowadzony do polskiego szkolnictwa branżowego przez Ministerstwo Cyfryzacji we współpracy z ministerstwem edukacji narodowej. Głównymi zadaniami techników będzie czuwanie nad bezpieczeństwem infrastruktury informatycznej i wykrywanie podejrzanych działań, szybkie tamowanie wycieków danych i neutralizowanie ataków, instalowanie oraz konfiguracja oprogramowania ochronnego i zapór sieciowych, czy wykrywanie luk w zabezpieczeniach firmowych systemów. A nauka polega m.in. na przyswojeniu podstaw kryptografii, obsługi sztucznej inteligencji, zasad administrowania sieciami informatycznymi, współpracy z zespołami reagowania kryzysowego. **(jak)**

PROMOCJA

Studenci prowadzili warsztaty dla licealistów

Astronomia z brydżem

22. wakacyjne warsztaty wielodyscyplinarne były organizowane w różnych miastach Polski, w tym także po raz kolejny dla uczniów Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego zainteresowanych matematyką, informatyką, fizyką, astronomią czy biologią. Zajęcia od 3 do 16 sierpnia prowadziła grupa zaprzyjaźnionych studentów z całego kraju pod patronatem Uniwersytetu Warszawskiego.

Każdy uczestnik warsztatów mógł wybrać kilka spośród kilkunastu propozycji kilkudniowych bloków zajęć. Te odbywał się w małych grupach w budynku szkoły przy ul. Tarnopolskiej 3 oraz w jej otoczeniu. Były lekcje, dyskusje, pokazy, doświadczenia... Bardzo istotna była też część praktyczna, a więc rozwiązywanie zadań i pisanie programów. Wieczorami można było natomiast uczestniczyć w „luźnych" wykładach i prezentacjach, niezwiązanych z żadnym blokiem zajęć, poruszających różne ciekawe tematy z zakresu nauk ścisłych i nie tylko. Nie zabrakło także plenerowych czy planszowych gier i zabaw, przy czym przeprowadzono nawet przyspieszony kurs brydża i gry go (chińska starożytna planszówka dla dwóch osób).

W związku z warsztatami powstał *Drogowskaz pasjonata* – poradnik dla licealistów, którzy chcą rozwijać swoje talenty (można się z nim zapoznać na internetowej stronie: warsztatywww.pl/article/drogowskaz). **(l)**

eprasa.pl 9b7a372ae7

Sposoby na oszczędzanie ciepła (2)

Działania, które przynoszą duże korzyści

Rosnąca świadomość ekologiczna oraz dbałość o domowy budżet sprawiają, że coraz więcej osób zastanawia się, jak ograniczyć zużycie energii cieplnej. Często wystarczy kilka prostych nawyków oraz odpowiednie korzystanie z instalacji grzewczej, aby zmniejszyć rachunki i jednocześnie zadbać o środowisko. Pisaliśmy o tych sprawach szczegółowo poprzednim razem. Dziś kolejna dawka cennych informacji oraz o tym co w tej materii czyni m.in. Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej.

Od wielu lat ZPEC konsekwentnie realizuje działania związane z modernizacją infrastruktury ciepłowniczej oraz rozwojem nowoczesnych technologii. Inwestycje w sieci przesyłowe oraz współpraca z zarządcami i właścicielami budynków mają na celu poprawę efektywności energetycznej oraz ograniczenie strat ciepła podczas przesyłu. Dzięki temu mieszkańcy mogą korzystać z bezpiecznego, bardziej niezawodnego i nowoczesnego systemu ogrzewania.

Nie można również zapominać o odpowiedniej izolacji budynków. Docieplenie ścian, dachów oraz stropów jest jedną z najbardziej opłacalnych inwestycji zmniejszających zapotrzebowanie na energię cieplną. Coraz więcej wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni decyduje się na kompleksową termomodernizację, dzięki której możliwe jest ograniczenie strat energii nawet o kilkadziesiąt procent.

Ważnym elementem codziennego oszczędzania jest także racjonalne korzystanie z ciepłej wody użytkowej. Krótszy prysznic zamiast kąpieli w wannie, zakręcanie wody podczas mycia zębów czy montaż perlatorów to proste rozwiązania, które pozwalają zmniejszyć zarówno zużycie wody, jak i energii potrzebnej do jej podgrzania.

Oszczędzanie ciepła nie oznacza rezygnacji z komfortu. To przede wszystkim świadome korzystanie z energii i wyrobienie dobrych nawyków. Każdy stopień mniej na termostacie, każda uszczelniona szczelina w oknie czy właściwie odpowietrzony grzejnik mają znaczenie. Gdy podobne działania podejmują tysiące mieszkańców, efekty są odczuwalne nie tylko w domowych budżetach, ale również w jakości powietrza oraz bezpieczeństwie energetycznym całego miasta.

Warto pamiętać, że odpowiedzialne gospodarowanie energią jest wspólnym zadaniem mieszkańców, zarządców budynków i przedsiębiorstw ciepłowniczych. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze rozwijanej przez Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej oraz codziennym, rozsądnym decyzjom mieszkańców Zabrze może stawać się miastem bardziej efektywnym energetycznie, przyjaznym środowisku i komfortowym do życia.

ZPEC Sp. z o.o. ZABRZE

ZABRZAŃSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO ENERGETYKI CIEPLNEJ
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
ul. Goethego 3, 41-800 Zabrze, tel. 32 7880-301/ fax 32 7880-309
www.zpec.pl

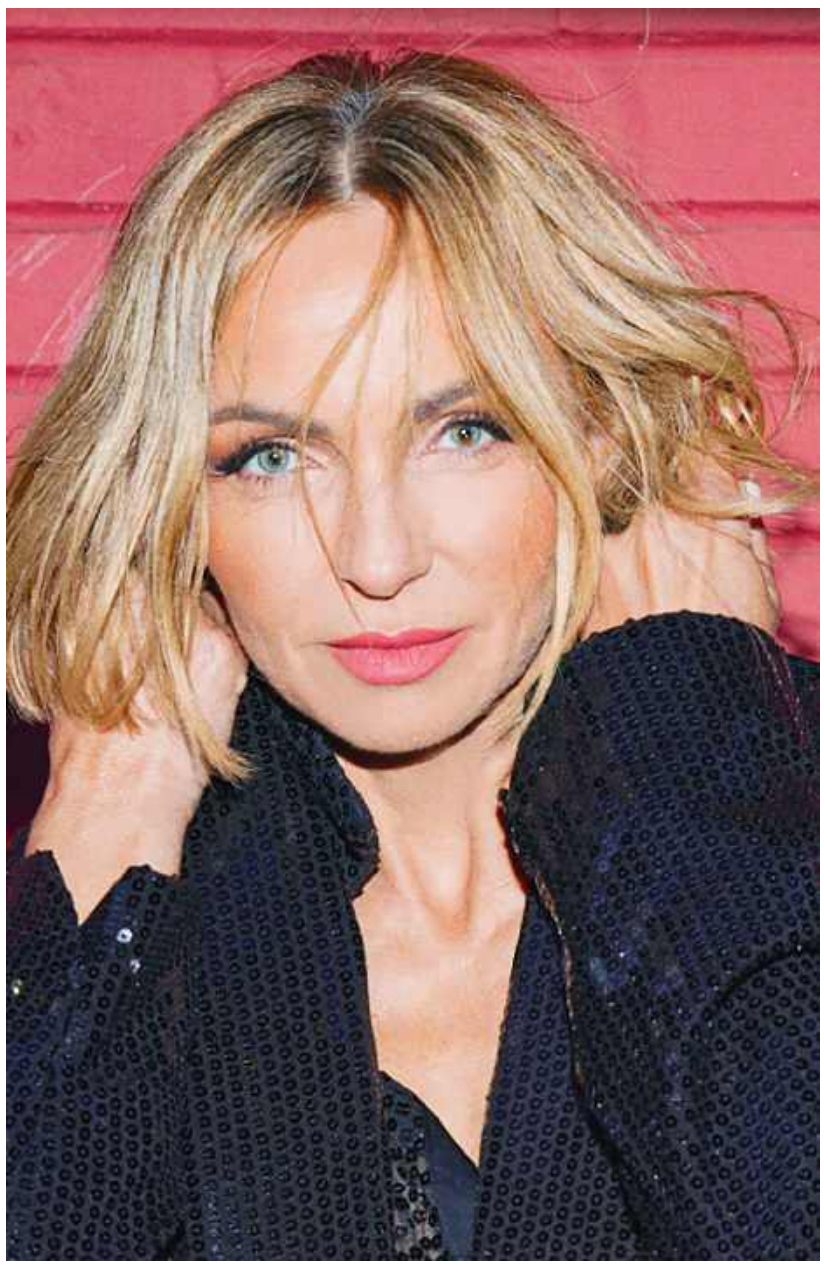

eprasa.pl 9b7a372ae7

Zabrze świętuje

GŁOS wydanie specjalne

ŚWIĘTO MIASTA 26–27 WRZEŚNIA

WE WRZEŚNIU W ZABRZU:

- koncert Ani Wyszkoni
- wielki festyn miejski
- wydarzenia rodzinne
- sportowe emocje
- kultura i muzyka
- spotkania z historią miasta

Wracamy do tradycji, ale patrzymy w przyszłość

Po latach wracamy do tradycji Zabrzańskiego Września, ale w nowej odsłonie. Przez cały miesiąc nasze miasto będzie tętniło życiem. Zabrzańskie instytucje przygotowały dla mieszkańców wiele wydarzeń, spotkań i atrakcji, dzięki którym każdy będzie mógł znaleźć coś dla siebie.

Zabrzański Wrzesień to spotkanie historii z teraźniejszością. To powrót do naszych korzeni, tradycji i wspólnego dziedzictwa, które przez lata kształtowały tożsamość Zabrza. To także okazja, by spojrzeć na nasze miasto takim, jakim jest dziś – pełnym energii, różnorodności i nowych możliwości.

Chcemy przypominać to, co ważne dla kolejnych pokoleń, a jednocześnie pokazywać współczesne oblicze naszego miasta. Dlatego tegoroczny wrzesień będzie czasem wspólnego odkrywania Zabrza na nowo – jego historii, miejsc, tradycji i ludzi, którzy tworzą jego charakter.

Finałem Zabrzańskiego Września będzie oczywiście Święto Miasta – wyjątkowy moment, który będziemy wspólnie celebrować.

Kamil Żbikowski
prezydent Zabrza

eprasa.pl 9b7a372ae7

Zabrze. Miasto, którego nie da się opowiedzieć jednym słowem

Mamy powody do dumy. Nie tylko z racji bardzo długich dziejów Zabrza, zapisanych już w XIII-wiecznych księgach, czy kolejnej rocznicy nadania mu praw miejskich w 1922 roku, ale także z powodu znaczenia, jakie w swej historii odgrywało na mapie Europy. Najpierw staliśmy się centrum węgla i stali, potem rozwoju urbanistycznego, by współcześnie przodować w kardiochirurgii czy sporcie. Możemy też być dumni z tego, że staliśmy się wzorem we współczesnych przeobrażeniach gospodarczych i społecznych. Bo z grodu na wskroś robotniczego, Nasze Miasto stało się ważnym ośrodkiem nauki i kultury. Wyrosły uczelnie, centra medyczne, powstał teatr, filharmonia... A co szczególnie warte docenienia – nie zapomnieliśmy o naszych górniczych tradycjach. Nie dość, że zdołaliśmy podczas transformacji odrestaurować dla potomnych miejsca i obiekty poprzemysłowe, to uczyniliśmy z nich swe autentyczne bogactwo turystyczne. To, jak wielkie piętno Zabrze odcisnęło na przemyśle, polityce, medycynie, nauce, sporcie i sztuce, nie da się opisać jednym słowem ani zdaniem. Warto więc w czasie celebracji 104. urodzin miasta, choćby w skrócie opowiedzieć o kilku najważniejszych jego miejscach i sukcesach.

Strażnicy tradycji

Nasze dawne kopalnie nie wydobywają już węgla, ale nie odeszły w zapomnienie. Ta o nazwie Guido – założona w XIX wieku przez hrabiego Guido Henckela von Donnersmarcka – dziś oferuje zjazd autentyczną górniczą windą na głębokość 320 metrów, co jest nie lada atrakcją dla turystów z różnych stron świata. Oprócz maszyn w ruchu, zwiedzający mogą pod ziemią podróżować jedyną na świecie podwieszaną kolejką elektryczną, odwiedzić najgłębiej położony pub w Europie, a w sali koncertowej uczestniczyć w muzycznych wydarzeniach. Sztolnia Królowa Luiza to natomiast potężny kompleks, którego symbolem jest strefa Carnall z nadszybiem, parową maszyną wyciągową z 1915 roku i kilkoma obiektami poprzemysłowymi służącymi ekspozycjom, warsztatom i wielkim koncertom muzyki klasycznej i elektronicznej, jak i relaksowi, a także licznym eventom i to także skierowanym do najmłodszych, choćby w edukacyjnym Parku 12C. Sercem obiektu jest unikatowa Podziemna Trasa Wodna, w której część zwiedzania odbywa się z pokładu łodzi płynących XIX-wiecznym kanałem pod centrum miasta. Do obiektów należących do Muzeum Górnictwa Węglowego, założonego w 1981 roku, należy także jedyna w swoim rodzaju, olbrzymia wieża ciśnień oraz równie zabytkowa siedziba dyrekcji z przepiękną neogotycką salą witrażową z 1874 roku.

Wszystkie te pieczołowicie odrestaurowane obiekty są unikatem na skalę światową, a ich kumulacja w jednym mieście, to ewenement. Ponad rok temu Muzeum Górnictwa Węglowego rozpoczęło zatem starania o wpisanie ich na listę UNESCO.

Na zdrowie!

Praca w przemyśle ciężkim wymagała wielkiego poświęcenia robotników, którym starano się zapewnić jak najlepsze warunki życia, także ochrony zdrowia ich rodzin. Powstająca przez dekady infrastruktura, a zwłaszcza szkolenie kolejnych pokoleń lekarzy, sprawiło, że Zabrze już w nowej, poindustrialnej rzeczywistości kojarzy się silnie z innowacjami medycznymi.

A zaczęło się od budowy szpitali brackich, których zadaniem była troska o zdrowie górników. Punkt zwrotny nastąpił zaś w 1948 roku, gdy powołano do życia Akademię Medyczną, która po dekadach przekształciła się w dzisiejszy Śląski Uniwersytet Medyczny. Obok kardiologii filarem stała się pediatria, m.in. profesor Bożena Hager-Małecka utworzyła tu Śląskie Centrum Pediatrii i jako pierwsza w kraju badała wpływ zanieczyszczeń na dzieci, pomagając im walczyć ze skutkami ołowicy. W utworzonym w 1984 roku Wojewódzkim Ośrodku Kardiologii (obecne Śląskie Centrum Chorób Serca) narodziła się z kolei legenda profesora Zbigniewa Religi, który 5 listopada 1985 roku dokonał pierwszego w Polsce udanego przeszczepu serca. Asystował mu Marian Zembala, późniejszy dyrektor ŚCCS,

a podwaliny pod ich sukcesy stworzył prof. Stanisław Pasyk, twórca systemu całodobowego leczenia zawałów. Sercem dydaktycznym medycyny w Zabrzu jest kampus w Rokitnicy, modernizowany właśnie za ponad 230 mln zł. Drugie płuco to stomatologia przy pl. Traugutta 2. Silnym filarem jest też nowoczesna inżynieria: przy ul. Roosevelta od 2010 r. działa wydział inżynierii biomedycznej Politechniki Śląskiej, gdzie pięć lat temu otwarto Europejskie Centrum Innowacyjnych Technologii dla Zdrowia. Potrzeby zdrowotne mieszkańców zabezpieczają też wyspecjalizowane szpitale, a więc SPSK nr 1 przy ul. 3 Maja, Szpital Specjalistyczny przy ul. Curie-Skłodowskiej, czy wreszcie Szpital Miejski przy ul. Zamkowej. Akademicka rewolucja pulsuje też przy Placu Dworcowym, gdzie działa centrum symulacji medycznej ŚUM do treningu na fantomach; tam prowadzone są też studia z medycyny pola walki. Z kolei przy ul. Wolności 345a Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii rozwinęła projekt robota operacyjnego Robin Heart.

Górnik ma przyszłość!

O zdrowie można dbać zdając się na nowoczesną medycynę, ale także uprawiając sport! Na szczęście do kultury fizycznej Zabrzan nigdy szczególnie namawiać nie trzeba było. W naszym mieście jest wielu sportowców uprawiających najróżniejsze dyscypliny i jeszcze więcej... kibicujących im fanów. Sukcesy na krajowych, ale i międzynarodowych arenach na przestrzeni dekad odnosili m.in. lekkoatleci, bokserzy, sztangiści, gimnastyczki sportowe, a także szczypiorniści, ale nade wszystko na pierwszym miejscu był, jest i będzie piłkarski Górnik. To zespół, który ma na koncie czternaście tytułów mistrza kraju i jeszcze wyjątkowe w skali Polski osiągnięcie – grę w finale europejskich pucharów (z Manchesterem City w Wiedniu w 1970 roku). Nasz klub ma za sobą wspaniałe okresy (druga połowa lat 50., lata 60. i początek 70., druga połowa lat 80.), a teraz zaczyna pracować na kolejne. W tym roku po kilkudziesięciu latach posuchy nareszcie znów zdobył medal ekstraklasy (srebrny) i wywalczył ważne trofeum (Puchar Polski). Wiosna była zresztą dla kibiców podwójnie radosna, bowiem 21 maja klub rozpoczął także nową erę właścicielską – gminie udało się wreszcie doprowadzić do szczęśliwego końca jego prywatyzację na rzecz Lukasa Podolskiego. Jego rządy w klubie dopiero się zaczęły, ale już latem mieliśmy okazję zaznać na nowo emocji związanych z grą drużyny w europejskich pucharach (nasi piłkarze uczestniczyli w eliminacjach do: Ligi Mistrzów, Ligi Europy i Ligi Konferencji). Arena Zabrze – nowoczesny stadion wybudowany przez gminę na potrzeby piłkarskiego zespołu – zapełnia się więc często na meczach do ostatniego miejsca!

Na innych sportowych arenach miasta też panuje duży ruch! Nasi młodzi zawodnicy osiągają sukcesy w rozgrywkach piłki ręcznej, ale przede wszystkim w szachach, w których mamy dwóch reprezentantów zdobywających tytuły mistrzów świata juniorów: Jakuba Seemanna i Antoniego Radzimskiego.

U nas zawsze jest kultura...

...śpiewają czasem na stadionie kibice Górnika i mają rację: kultura jest i ma swoje znane miejsca w Zabrzu. Zacznijmy od Domu Muzyki i Tańca, obiektu z widownią na dwa tysiące osób i sceną o powierzchni ponad 140 metrów kwadratowych. Placówka została otwarta w 1959 roku i szybko stała się ikoną śląskiej kultury, gdyż cechowała się doskonałą akustyką, która przyciągała artystów światowej sławy artystów, m.in.: Artura Rubinsteina, Placido Domingo czy Jose Carrerasa.

W 1959 roku swą działalność rozpoczął także Teatr Nowy, w dawnym kasynie Huty Donnersmarcka z 1901 roku. Dziś, po remoncie i przebudowie zaplecza, jest jednym z piękniejszych miejskich budynków. Oferuje szeroki wachlarz spektakli: od klasyki literatury i dramatów współczesnych, przez komedie i przedstawienia muzyczne, aż po bajki. Jesienią organizuje prestiżowy krajowy festiwal-konkurs dramaturgii współczesnej *Rzeczywistość przedstawiona* i jest animatorem wielu wydarzeń kulturalnych dla dzieci i młodzieży. Dzięki jego inicjatywom i silnemu oddziaływaniu na środowisko kulturalne miasta zabrzańskie młode pokolenie wiedzie prym we wszelkiego rodzaju krajowych konkursach i festiwalach recytatorskich czy stricte teatralnych.

A w bezpośrednim sąsiedztwie teatru – w bibliotece z 1911 roku – mieści się Filharmonia Zabrzańska. Z górniczego ansamblu powołanego do życia już w 1950 roku stała się profesjonalnym zespołem dającym koncerty z najlepszymi wirtuozami w Zabrzu i na imprezach i festiwalach w wielu regionach kraju, także w stolicy. W tym roku 11 września rozpocznie swój 77. sezon artystyczny dziełami m.in. Beethovena i Dworzaka pod dyrekcją nowego dyrygenta Szymona Bywalca, cenionego m.in. z propagowania muzyki współczesnej.

W kolejny rok funkcjonowania miasta wejdziemy więc ze śpiewem na ustach! **(red)**

RÓŻNE HISTORIE. JEDNO ZABRZE.

eprasa.pl 9b7a372ae7

Zabrze zmienia się od podwórka

Najpierw jest pomysł. Potem głos. A na końcu coś, co naprawdę widać.

Czasem zmiana zaczyna się bardzo blisko. Na podwórku, gdzie brakuje miejsca do zabawy. Na skwerze, który mógłby stać się miejscem spotkań. Na boisku, z którego codziennie korzystają dzieci i młodzież. To właśnie z takich obserwacji powstają pomysły. A dzięki Budżetowi Obywatelskiemu mogą zamienić się w konkretne miejsca i rozwiązania.

POMYSŁ→GŁOS→ REALIZACJA→ZMIANA

Pomysły zgłaszane do Budżetu Obywatelskiego są różne. Każdy z nich wyrasta jednak z tej samej potrzeby: **chcemy, żeby nasze najbliższe otoczenie było lepszym miejscem do życia.** Czasem zmiana zaczyna się od jednej osoby. Potem dołączają sąsiedzi. Pomysł trafia pod głosowanie, a wybrany przez mieszkańców projekt może stać się częścią codzienności całej dzielnicy.

W XIII edycji Zabrzańskiego Budżetu Obywatelskiego mieszkańcy wybiorą spośród **67 projektów**. **7 z nich to projekty ogólnomiejskie**, pozostałe dotyczą poszczególnych dzielnic. **Do rozdysponowania jest 7,6 mln zł.** To pieniądze na pomysły, które mogą zmienić miejsca, z których korzystamy każdego dnia.

8–25 WRZEŚNIA 2026 GŁOSUJEMY!

W tym roku zgłoszone projekty mają łączną wartość około **25 mln zł**. Teraz czas na głosowanie, które z nich zostaną zrealizowane. Sprawdź projekty dotyczące swojej dzielnicy. Zobacz także propozycje ogólnomiejskie. Wybierz te pomysły, które Twoim zdaniem najbardziej odpowiadają na potrzeby Zabrza.

Zmiana ma wiele odcieni zieleni

Bez wątpienia postindustrialne zabytki to jeden z najmocniejszych wyróżników naszego miasta. Jednak jest jeszcze coś, co łączy nasze miasto z jego historią – przyroda.

Już w okresie międzywojennym nazywano Zabrze „miastem przemysłu wśród zieleni". Strefy typowo przemysłowe przeplatano pasami drzew, aby chronić mieszkańców przed pyłem i brudem, a przydomowe ogródki z nasadzeniami kwiatów były charakterystycznym elementem tradycyjnych familoków.

Także dzisiaj Zabrze to jedno z najbardziej zielonych miast Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Ponad 62% całego miasta stanowią właśnie tereny zielone. To blisko 160 hektarów lasów komunalnych i 10 głównych parków miejskich, m.in. Park Miejski przy ulicy Dubiela, Park Hutniczy, Park Leśny im. Powstańców Śląskich czy Geopark w Zabrzu-Grzybowicach. Zabrze może pochwalić się także najstarszym ogrodem botanicznym na Górnym Śląsku (działa od 1938 roku). Obecnie trwa renowacja Ogrodu, który ma się stać całoroczną atrakcją Zabrza. Na 2027 rok planowane jest otwarcie nowoczesnej szklarni z bogatą kolekcją roślin tropikalnych, Centrum Edukacji Ekologicznej oraz stref relaksu.

14 miejsc, w których zieleń będzie jeszcze bliżej

Historia zielonego Zabrza nie kończy się jednak na parkach i ogrodzie botanicznym. Zielona zmiana dzieje się także w mniejszych przestrzeniach – na skwerach, placach i terenach pomiędzy budynkami.

Właśnie dlatego dwa nowe projekty związane z ochroną bioróżnorodności obejmą łącznie **14 miejsc w różnych częściach miasta**. Pojawią się nowe drzewa, krzewy, byliny i trawy, a także wygodne alejki, ławki i miejsca odpoczynku.

W wielu miejscach beton i nieprzepuszczalne nawierzchnie ustąpią rozwiązaniom, które pozwolą wodzie naturalnie wsiąkać w grunt. Dzięki temu podczas intensywnych opadów więcej deszczówki pozostanie na miejscu, a latem otoczenie będzie mniej narażone na przegrzewanie.

Powstaną także bogatsze biologicznie siedliska, które z czasem będą mogły funkcjonować niemal samodzielnie. Dla ptaków, jeży, motyli i owadów zaplanowano specjalne schronienia. W wybranych miejscach pojawią się również poidełka, karmniki i tablice edukacyjne.

Pierwszy projekt związany z ochroną bioróżnorodności ma wartość blisko **4,7 mln zł**, a dofinansowanie przekracza **3,8 mln zł**.

Prace obejmą siedem lokalizacji: okolice ulic Bytomskiej i Chrobrego w Biskupicach, teren przy Pomniku Lompy w Biskupicach, rejon ulic Bytomskiej i Hutniczej w Biskupicach, teren przy ul. 3 Maja 91a w dzielnicy Guido, okolice ulic Mikulczyckiej i Gdańskiej, Plac Słowiański, rondo Korfantego przy ul. Skłodowskiej-Curie.

Drugi z projektów ma wartość ponad **25,3 mln zł**, z czego ponad **20,9 mln zł** pochodzi z Funduszy Europejskich dla Śląskiego 2021–2027.

Zmiany obejmą siedem lokalizacji: przy ul. Powstańców Śląskich, przy ul. Bytomskiej, przy ul. Mehoffera, w rejonie ulic Tarnopolskiej i Strażackiej, przy ul. Kondratowicza, za Miejskim Ogrodem Botanicznym przy ul. Piłsudskiego i Botanicznej, w Parku Kościuszki przy ul. Wolności i Majnusza.

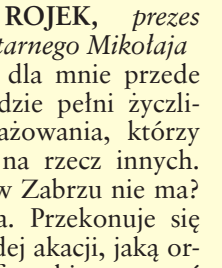
W części lokalizacji pojawi się również oświetlenie i monitoring.

Jedne zmiany wybieramy sami. Inne są efektem większych projektów. Jedne i drugie mają sens dopiero wtedy, gdy poprawiają miejsca, z których korzystamy na co dzień.

DANIEL ROJEK, *prezes Fundacji Militarnego Mikołaja*

„Zabrze to dla mnie przede wszystkim ludzie pełni życzliwości, zaangażowania, którzy chcą działać na rzecz innych. Takich ludzi w Zabrzu nie ma? To nieprawda. Przekonuje się o tym na każdej akacji, jaką organizuję. Ludzie w Zabrzu potrafią sobie pomagać i bardzo ich za to cenię."

mł. bryg. mgr inż. GRZEGORZ GORPIEL, *dowódca Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej.*

„Zabrze jest dla mnie miejscem gdzie się urodziłem, wychowałem, wykształciłem i gdzie mieszkam. Ale najważniejsze jest to, że codziennie służę na rzecz bezpieczeństwa jego mieszkańców".

prof. dr hab. n. med. ALICJA GRZANKA, *dziekan Wydziału Nauk Medycznych Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Zabrzu*

„Zabrze jest dla mnie miejscem szczególnym – tu studiowałam, tu rozpoczęła się i trwa cała moja droga zawodowa. Tutaj poznałam wspaniałych, dobrych ludzi, których pasja i zaangażowanie współtworzą wyjątkowy charakter tego miasta. To miejsce, od początku swego istnienia silnie związane z przemysłem, od lat pokazuje humanistyczne oblicze, stwarzając niezwykłe warunki dla rozwoju medycyny i nauki, muzyki, kultury i sportu. Kolejne pokolenia budują jego wyjątkową tożsamość oraz energię, by wciąż się zmieniać i rozwijać. Takie jest Zabrze i dlatego jest po prostu moim miastem."

DIANA KUBICA, *od zawsze związana z Zabrzem, właścicielka szkoły języka angielskiego, społeczniczka.*

„Mam swoją wizję Zabrza i chętnie się nią dzielę, bo wierzę, że to miasto ma potencjał na znacznie silniejszą i bardziej wyrazistą markę. Myślę o naszym mieście jako o **„Mieście Machinie" – mieście, które napędza**, czerpie z przemysłowej historii, modernizmu, ludzi, nauki i kultury, ale opowiada o tym nowocześnie, bez górniczego skansenu. Marzy mi się Zabrze o wyrazistym, rozpoznawalnym stylu, łączące industrialną elegancję i modernizm ze sztuką, zielenią oraz dobrze zaprojektowaną przestrzenią publiczną."

SŁAWOMIR CZYPCZAR, *prezes zabrzańskiego oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża.*

„Czemu kocham Zabrze? Tu się urodziłem, tu się wychowałem, tu poznałem Zonę Barbarę, tu urodziły się moje dzieci Magdalena i Stanisław. Tu z 41 lat kariery zawodowej przepracowałem ostatnie 35 lat. Tu od kilkudziesięciu lat pracuję społecznie, pomagając Zabrzanom w różnego rodzaju kryzysach, ale nigdy sam. Zawsze w tej pracy stali przy mnie inni Zabrzanie. Zabrze to miasto możliwości i szans, trzeba tylko zacząć działać i potrafić współpracować z różnymi środowiskami. Tu każdy znajdzie dla siebie miejsce."

ANTONI RADZIMSKI, *mistrz świata juniorów do lat 14 w szachach klasycznych*

„Zabrze to dla mnie mój dom, moja rodzina, moja szkoła. To miasto, w którym mam swoich kolegów, to miejsca, gdzie gram w piłkę, gdzie chodzę na mecze, gdzie wychodzę na spacery ze swoim psem. Lubię do niego wracać po wielu turniejach, w których gram."

ZABRZE. MIASTO LUDZI Z CHARAKTEREM

eprasa.pl 9b7a372ae7

ZABRZAŃSKI WRZESIEŃ

TRADYCJA W NOWYM WYDANIU

Zabrze w sercu Śląska

KALENDARIUM WYDARZEŃ

1 WRZEŚNIA

▶ ***Harry Potter i Kamień Filozoficzny***
Kino Roma

▶ ***Konkurs „Zabrzańskie wierszyki, śpiewki i rymowanki / Zabrzańskie szkryflanie"***
Filia nr 19 MBP

▶ ***Wystawa „Sploty"***
Filia nr 2 MBP

▶ ***„Z tytą do biblioteki"***
Filia nr 19 MBP

2 WRZEŚNIA

▶ ***Harry Potter i Kamień Filozoficzny***
Kino Roma

3 WRZEŚNIA

▶ ***Harry Potter i Kamień Filozoficzny***
Kino Roma

▶ ***Otwarcie dodatkowej wystawy plakatów i projektów Kazimiery Moskały***
Galeria Café Silesia

▶ ***Spotkanie z Fundacją Znaki Pamięci poświęcone pamięci prof. Witolda Żdanowicza***

5 WRZEŚNIA

▶ ***Śląski Weekend Akwarystyczny 2026***
Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu

▶ ***Spacer partycypacyjny „Osiedle południowe"***

▶ ***Zabrzańskie Dożynki 2026***
Boisko GKS Zabrze

6 WRZEŚNIA

▶ ***31. edycja Zabrzańskiego Międzynarodowego Festiwalu Organowego im. ks. Antoniego Chlondowskiego***
Kościół św. Andrzeja

▶ ***Śląski Weekend Akwarystyczny 2026***
Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu

7–25 WRZEŚNIA

▶ ***Zabrzański Festiwal Smaków***

▶ ***„DOK-lejanki" – tematyczne zabrzańskie zajęcia plastyczne dla dzieci***
DOK KOŃCZYCE

7 WRZEŚNIA

▶ ***Poznajmy Nasze Zabrze – nordic walking***
DOK Pawłów

▶ ***Dyskusyjny Klub Książki – „Beksiński. Dzień po dniu kończącego się życia"***
Filia nr 20 MBP

10 WRZEŚNIA

▶ ***Wykład „Muzeum Miejskie w Zabrzu – miejsca, ludzie, wydarzenia"***
Galeria Café Silesia

11 WRZEŚNIA

▶ ***Inauguracja 77. sezonu artystycznego 2026/2027***
Filharmonia Zabrzańska

▶ ***Podręcznik dla Superbohaterów***
Kino Roma

▶ ***Spotkanie z grami planszowymi***
Centrum Przesiadkowe, ul. J. Goethego

▶ ***Wernisaż 29. Międzynarodowego Festiwalu Rysowania – Galeria MOK***
Galeria MOK

▶ ***Wystawa jubileuszowa prac członków ZPAP oddział gliwicko-zabrzański***
Galeria Café Silesia

12 WRZEŚNIA

▶ ***Szachowy Zabrzański Wrzesień: Pierwszy Dzień Jesieni 2026***
DOK Grzybowice

▶ ***Zabrzański Breaking***
CH Platan

▶ ***Potańcówka pod gołym niebem***
DOK Pawłów

▶ ***Nocne zwiedzanie teatru w ciemnościach z zabrzańskimi akcentami***
Teatr Nowy w Zabrzu

13 WRZEŚNIA

▶ ***31. edycja Zabrzańskiego Międzynarodowego Festiwalu Organowego im. ks. Antoniego Chlondowskiego***
Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny

▶ ***Szachowy Zabrzański Wrzesień: Pierwszy Dzień Jesieni 2026***
DOK Grzybowice

▶ ***Nocne zwiedzanie teatru w ciemnościach z zabrzańskimi akcentami***
Teatr Nowy w Zabrzu

▶ ***Udział biblioteki w wydarzeniu „Wielki Dzień Pszczół"***
Miejski Ogród Botaniczny

14 WRZEŚNIA

▶ ***Poznajmy Nasze Zabrze – nordic walking***
DOK Pawłów

15 WRZEŚNIA

▶ ***Symbole Naszego Miasta – warsztaty ceramiczne dla dorosłych***
DOK Pawłów

17 WRZEŚNIA

▶ ***Zdrowy Zabrzanin***
DOK Pawłów

18 WRZEŚNIA

▶ ***Silent Book Club***
Centrum Przesiadkowe, ul. J. Goethego

▶ ***Potańcówka***
Plac Teatralny

▶ ***Wernisaż wystawy malarstwa Danuty Majer***
DOK Kończyce

20 WRZEŚNIA

▶ ***31. edycja Zabrzańskiego Międzynarodowego Festiwalu Organowego im. ks. Antoniego Chlondowskiego***
Kościół św. Andrzeja

21 WRZEŚNIA

▶ ***Finisaż wystawy „Sploty"***
Filia nr 2 MBP

▶ ***Poznajmy Nasze Zabrze – nordic walking***
DOK Pawłów

22 WRZEŚNIA

▶ ***„(Filmowa) Wrześniówka Młodych"***
Ogród przedszkola nr 16

▶ ***Symbole Naszego Miasta – warsztaty ceramiczne dla dzieci***
DOK Pawłów

▶ ***Wystawa przekrojowa z okazji 20-lecia konkursu „Karykatura Ślązaka i Ślązaczki"***
Dom Muzyki i Tańca w Zabrzu

23 WRZEŚNIA

▶ ***Teatr 60+ dla dzieci – spektakl Jana Brzechwy***
DOK Biskupice

▶ ***Spotkanie autorskie z Filipem Łobodzińskim***

24 WRZEŚNIA

▶ ***31. edycja Zabrzańskiego Międzynarodowego Festiwalu Organowego im. ks. Antoniego Chlondowskiego***
Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. S. Moniuszki

▶ ***Wykład prof. Irmy Koziny o mozaikach Górnego Śląska***
Galeria Café Silesia

▶ ***„Obecność słowa na Śląsku" – spotkanie autorskie ze Zbigniewem Rokitą i Arkadiuszem Golą wokół książki „Kajś"***
Kino Roma

▶ ***Zdrowy Zabrzanin***
DOK Pawłów

ŚWIĘTO MIASTA 2026
25–27 WRZEŚNIA

25 WRZEŚNIA

▶ ***Biegamy dla Zabrza***
Park im. Powstańców Śląskich

▶ ***Zielona Akademia – wystawa***
DOK Biskupice

▶ ***„Zabrzański Wrzesień" – koncert z okazji Święta Miasta***
Filharmonia Zabrzańska

26 WRZEŚNIA

▶ ***Jesienny Bieg Leśny***
Kąpielisko Leśne

▶ ***VIII Grand Prix Okręgu Zabrze w Skacie Sportowym***
DOK Grzybowice

▶ ***Koncert Chóru Lutnia***
DOK Pawłów

▶ ***Piknik Rodzinny***
Park Miejski przy ul. Dubiela

▶ ***Koncert Ani Wyszkoni***
Dom Muzyki i Tańca w Zabrzu

27 WRZEŚNIA

▶ ***Msza św. z okazji Święta Miasta***
Kościół pw. św. Kamila

▶ ***31. edycja Zabrzańskiego Międzynarodowego Festiwalu Organowego im. ks. Antoniego Chlondowskiego***
Kościół św. Krzyża

▶ ***Szachowy Zabrzański Wrzesień: Szybki Pierwszy Dzień Jesieni 2026***
DOK Grzybowice

▶ ***Gra miejska „Projekt Fenix"***

28 WRZEŚNIA

▶ ***Poznajmy Nasze Zabrze – nordic walking***
DOK Pawłów

29 WRZEŚNIA

▶ ***Symbole Naszego Miasta – warsztaty ceramiczne dla dorosłych***
DOK Pawłów

PEŁNY HARMONOGRAM WYDARZEŃ SZCZEGÓŁY I AKTUALIZACJE
WWW.MIASTOZABRZE.PL/ZABRZANSKI-WRZESIEN

eprasa.pl 9b7a372ae7

Letnie warsztaty musicalowe zakończyły się pokazami specjalnymi

Teraz maluchy!

Śląska Scena Młodych działająca w Zabrzu, Rudzie Śląskiej i Katowicach raczy nas co jakiś czas autorskimi musicalami, których ma już w repertuarze cztery *(Mały Książę, Alicja w Krainie Czarów, Królowa Śniegu, Reszty nie trzeba),* a teraz akurat rusza z próbami do kolejnego widowiska pod tytułem *Mity greckie*. Podczas wakacji prowadzi natomiast w zabrzańskim Miejskim Ośrodku Kultury Guido artystyczne półkolonie, które kończą się prezentacjami krótszych, około 20-minutowych spektakli. Tegoroczne lato zakończyło się pokazem z ekologicznym przesłaniem, pod tytułem nawiązującym do miejsca zajęć: *Opuszczone MOKradła*.

MOK FACEBOOK

– *W tym roku zorganizowaliśmy w MOK-u dwa musicalowe turnusy* – mówi Bartosz Banasik, główny twórca i prowadzący ŚSM. – *W lipcu przez tydzień pracowaliśmy z garstką osób nad minimusicalem „PrzeMOKnięte dokumenty”. Sierpień zaś zakończyliśmy pokazem o MOKradłach, a tak właściwie to o lesie i śmieciach w nich składanych. Te drugie, 5-dniowe półkolonie, cieszyły się szczególnym powodzeniem – na zajęcia zgłosiło się dwadzieścia osób w wieku od 7 do 16 lat. Już pierwszego dnia, zanim powstały szczegóły scenariusza, uczyliśmy się piosenek, bo to żmudna i czasochłonna praca. Ich uniwersalna linia melodyczna zapożyczona jest z innych naszych spektakli i jedynie tekst trzeba było modyfikować na potrzeby innej akcji. Bardzo absorbujące, ale i podobnie ciekawe, jest przygotowanie scenografii. Typowo zaś warsztatowej dosłownej roboty jest przy szlifowaniu układów scenicznych, ruchu na estradzie i obycia z deskami estradowymi. Bo choć śpiewać i tańczyć każdy, to aby osiągnąć widowiskowy i wciągający efekt, trzeba wielu godzin intensywnych prób.*

Opuszczone MOKradła pokazują jak pewien kombinator, pozwalając gromadzić w lesie śmieci i odpady, robi na tym niezły interes. Do akcji wkraczają jednak leśne duchy, magowie, ale także dzieci. Zwykłymi siłami natury, ale także czarodziejskimi zaklęciami i po prostu także ludzkimi działaniami, śmieciowy proceder zostaje ukrócony. Pomocne są oczywiście w całej akcji muzyka i piosenki – po prostu czar musicalu i sceny.

Śląska Scena Młodych zrodziła się z innego artystycznego kolektywu, także prowadzonego przez Banasika – stowarzyszenia MusicALL. Już tamta inicjatywa, co roku pokazywała na młodzieżowej scenie musicale, takie jak: *Kopciuszek – zamienił się sen w rzeczywistość, W 80 Dni dookoła świata, Ania z Zielonego Wzgórza* czy *Dziewczynka z zapałkami*. W sumie na rzecz tych wszystkich dawnych i obecnych produkcji powstało około 80 piosenek, a przez estradę przewinęło się kilka tysięcy osób. Ostatnie zajęcia przyciągają natomiast coraz większą rzeszę chętnych i to najmłodszych artystów. Stąd od tego sezonu, czyli praktycznie teraz, Banasik uruchamia dla nich odrębne zajęcia pod szyldem Śląska Scena Malucha. Zajęcia prowadzone będą przez grupy profesjonalistów m.in. w Zabrzu. **(jak)**

MGW bliżej UNESCO

MGW

W ubiegłym tygodniu dyrektor Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu – Bartłomiej Szewczyk przekazał do ministerstwa kultury i dziedzictwa narodowego wniosek (na zdjęciu) o przeprowadzenie oceny wstępnej (*preliminary assessment*) dla projektu *Historyczny kompleks wydobycia węgla kamiennego w Zabrzu (XVIII-XX wiek)*. To kolejny etap procedury związanej z przygotowaniem kandydatury naszego zabytku do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (to Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw oświaty, nauki i kultury). Ocena ma charakter konsultacji eksperckiej i pozwoli na weryfikację projektu przed skierowaniem do kolejnych etapów procesu nominacyjnego.

Prace nad kandydaturą zabrzańskich podziemi prowadzone są od 2025 roku, kiedy to dokonano wpisu na tzw. listę informacyjną. Cały proces jest skomplikowany i trwa minimum kilka lat. Gdy dokumentacja zabrzańskich obiektów trafi w końcu do Paryża, czeka je jeszcze kilka weryfikacji i ocen eksperckich. Najbardziej pracochłonny etap, wymagający zebrania ogromnej dokumentacji, to tzw. przygotowanie pełnej nominacji (*nomination dossier*). Należy w nim dowieść, że zabytek ma znaczenie ponadnarodowe i spełnia przynajmniej jeden z dziesięciu kryteriów UNESCO. A potem – nim dojdzie do głosowania – eksperci przeprowadzają tajne i jawne inspekcje, badając stan faktyczny obiektu, jego autentyczność oraz integralność. **(jak)**

Prezydent przywraca honorowanie wybitnych osobowości i instytucji zabrzańskiej kultury

Spotkanie ze sztuką

Na mapę wydarzeń kulturalnych powraca cykl imprez spod znaku Zabrzańskiego Września. Nie będzie wprawdzie ulicznej kawalkady (szczegóły programowe na str. 9-12), ale władze miasta m.in. postanowiły w pełni powrócić do przyznawania nagród prezydenta w dziedzinie kultury. Są one wręczane od 1993 roku, a ich laureatami byli m.in. plastyk Jan Sawka, pianista Krystian Zimmerman, reżyser Michał Rosa, historyk Dariusz Walerjański, chór Resonans con tutti, Filharmonia Zabrzańska, Liceum Plastyczne, aktor Zbigniew Stryj, a ostatnio (2023 rok) historyk i dziennikarz Józef Krzyk i Zabrzańskie Fortepianarium. Kandydatów do tegorocznego wyróżnienia można zgłaszać jeszcze tylko do jutra (4 września).

Nagroda przyznawana jest za istotne osiągnięcia w dziedzinach twórczości artystycznej, upowszechniania kultury oraz jej ochrony. Mogą ją otrzymać osoby i podmioty, których działalność i osiągnięcia w znaczący sposób wiążą się z Zabrzem, wpływają na rozwój życia kulturalnego miasta, promują je w kraju i poza jego granicami. Zgodnie z regulaminem wnioski o przyznanie nagrody mogą składać instytucje kultury lub placówki oświatowe (w tym szkoły artystyczne), związki twórcze lub organizacje pozarządowe działające na terenie Zabrza lub na rzecz jego mieszkańców, a ponadto członkowie kapituły nagrody oraz Rady Miasta. By zgłosić kandydata należy wypełnić formularz wniosku (do pobrania ze strony internetowej z Urzędu Miasta) wraz z wymaganymi oświadczeniami, złożyć go w wydziale kultury, sportu i turystyki Urzędu Miejskiego (Zabrze, ul. Religi 1, pokój 71) – osobiście lub elektronicznie (e-mail: sekretariat_AK@um.zabrze.pl).

Nagrody zostaną wręczone podczas gali koncertowej z okazji 104. rocznicy nadania Zabrzu praw miejskich. Fizycznym wyrazem nagrody jest statuetka – miniatura słynnej rzeźby (patrz zdjęcie) *Spotkanie z własnym ja*, której autorem jest urodzony w Zabrzu wybitny niemiecki rzeźbiarz Heinz Tobolla. Oryginalne, ponad 3,5 metrowe dzieło z brązu stoi od 1997 roku na skwerze na rogu ulic Wolności i Powstańców śląskich **(laz)**

eprasa.pl 9b7a372ae7

CO? ??? GDZIE? ??? KIEDY?

TEATR NOWY
Zabrze, pl. Teatralny 1
tel. 32 271-32-56,
32 271-54-93

12 września (godz. 18) i **13 września (godz. 18. 30)** – Jordi Sanchez i Pep Gomez *Pół na pół* (komediodramat). Będzie śmiesznie i strasznie, bo emocje są silne, a stawka najwyższa. To historia o nas, o naszych relacjach z najbliższymi, o tym co jest ważne i gdzie jest granica przyzwoitości, o ile w ogóle jest… Do czego jesteśmy zdolni kiedy nasza mała stabilizacja jest zagrożona?; **12 września (godz. 20) i 13 września (godz. 18)** – *O królu, który zapomniał* (komedia utrzymana w klimacie baśni o współczesnych zależnościach władzy, polityki i tarć społecznych).

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
CZYTELNIA OGÓLNA
Zabrze, ul. Wyzwolenia 4
tel. 32 271-19-80

3 września (godz. 18) – spotkanie poświęcone Witoldowi Żdanowiczowi – żołnierzowi II Korpusu Polskiego, profesorowi fizyki, wieloletniemu mieszkańcowi Zabrza i kronikarzowi losów Ślązaków walczących pod dowództwem generała Władysława Andersa. Był autorem monumentalnej publikacji poświęconej żołnierzom walczącym pod Monte Cassino, a także inicjatorem powstania w Zabrzu pomnika upamiętniającego tamte wydarzenia.

MOK GUIDO
Zabrze, ul. 3 Maja 91a
tel. 32 278-08-02

5-6 września (godz. 10–17) – XIV Śląski Weekend Akwarystyczny: prelekcje, warsztaty, spotkania z ekspertami, wystawa akwariów z unikalnymi gatunkami ryb i roślin, stoiska firm i stowarzyszeń akwarystycznych.

SZTOLNIA KRÓLOWA LUIZA
Zabrze, ul.Wolności 408
tel. 32 271-40-77

5 września (godz. 10) – *Motoserce 2026:* parada motocykli, spotkanie pasjonatów motorów przy muzyce, zbiórka krwi.

Możliwość skorzystania z podziemnego spływu sztolnią pod Zabrzem, a do zwiedzania także odrestaurowane obiekty: szyb górniczy z wieżą widokową, łaźnia, lampownia z wystawą lamp górniczych, zabytkowa maszyna parowa i inne. Zniżki na bilety łączone na kilka atrakcji w Muzeum Górnictwa Węglowego oraz na określone godziny.

KOŚCIÓŁ ŚW. ANDRZEJA
Zabrze, ul. Wolności 196
tel. 32 271-42-51

6 września (godz. 19) – inauguracja 31. Międzynarodowego Zabrzańskiego Festiwalu Organowy im. ks. Antoniego Chlondowskiego (patrz rubryka *Tego nie możesz przegapić*).

CENTRUM PRZESIADKOWE
Zabrze, ul Goethego
tel. do org. 667 451 637

4 września (godz. 19) – Imasleep (koncert na dachu finalistów programu Must Be The Music);

11 września (godz. 18) – zajęcia jogi (prowadząca Viola Kuniej ze Studia Koincydencje w Mikulczycach) i zajęcia relaksacyjne Grażyny Klein korzystającej z instrumentów o naturalnej fali dźwiękowej (misy kryształowe, harfa kryształowa, dzwonki kosi, misy nepalskie)

SZYB MACIEJ
Zabrze, ul. Srebrna 6
tel. 32 276-17-76

WYSTAWA: *Art Deco Redivivus* (prace Andrzeja Szumskiego tworzone z udziałem sztucznej inteligencji).

Na miejscu czynne bistro, restauracja, możliwość zwiedzania zabytkowego obiektu (szyb wyciągowy).

MUZEUM MIEJSKIE
Ruda Śląska, ul. Wolności 26
tel. 32 248-44-57

WYSTAWY: *Ruda Śląska na starej pocztówce; Czas to pieniądz. Historia cywilizacji i ekonomii na przykładzie Rudy Śląskiej.*

MUZEUM MIEJSKIE
GALERIA CAFE SILESIA
Zabrze, ul. 3 Maja 6
tel. 32 777-05-01

5 września (godz. 9.55) – spacer z Piotrem Hnatyszynem po zabrzańskim osiedlu Południowym (Siedlung Süd), parku leśnym im. Powstańców Śląskich (Guidowald) i nie tylko, z udziałem doświadczonego facylitatora (zbieracza lokalnych opowieści); start przy kościele św. Józefa, konieczne zapisy.

WYSTAWA: *Otwarte. Od 90 lat* (ekspozycja historycznych plakatów muzealnych imprez); *Zabrzański Wrzesień na plakatach Kazimiery Moskały.*

KOŚCIÓŁ MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ
Zabrze, ul. Szczecińska 27

5 września (godz. 12) – msza inaugurująca *Dożynki Zabrzańskie – Śląskie święto plonów*. Po niej tradycyjny barwny korowód przejdzie na boisko przy ul. Spółdzielczej 12a, gdzie około godz. 15 rozpocznie się biesiada (w programie występy m.in. Jacka Silskiego, Karoliny Treli, Zespołu Muzykanci, a wieczorem zabawę poprowadzi didżej Paweł Kowara).

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
Filia nr 19
Zabrze, ul. Sobieskiego 31
tel. 32 271-30-80

WYSTAWA: prace malarskie Marty Galantowicz.

MIEJSKI OGRÓD BOTANICZNY
Zabrze, ul. Piłsudskiego 60
tel. 32 271-30-33

5 września (godz 11) – Narodowe czytanie 2026: *Dziady* Adama Mickiewicza. Imprezę ubogaci zespół muzyczny AQuartet oraz tancerze z Bytomia, którzy zaprezentują układy z epoki romantyzmu. Nagrody dla osób, które przyniosą najstarsze wydanie cyklu dramatów naszego wieszcza.

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
Filia nr 9
Zabrze, ul. Paderewskiego 35
tel. 32 275-05-24

10 września (godz. 17) – spotkanie z pisarką Joanną Wolańską, autorką powieści *Miłosne przypadki czterdziestolatki*.

ŚLĄSKI TEATR IMPRESARYJNY
Ruda Śląska, ul. Niedurnego 69
tel. 32 244-29-52, 32 248-62-40

7 września (godz. 18) – Zbigniew Stryj Heksy z hołdy (komedia po śląsku). Belzebub, Pan czarcich czeluści pod Fryncitą, wyznacza swoim podwładnym nowe zadanie do wykonania. Czego będą musieli dokonać Diobeł i Dioblica? Jakie mają pomysły na osiągnięcie wyznaczonego celu? Czy tytułowe Heksy okażą się wsparciem czy może utrapieniem w realizacji misji diabelskiego duetu? Kim jest Gustlik i czy musi bać się spotkania z wysłannikami Piekła? A może to oni powinni obawiać się jego

10 września (godz. 18) – otwarcie wystawy (w Galerii Fryna) malarstwa Grzegorza Haiskiego i jego rodziny.

LIGHT AND LOVE HOME
Zabrze, ul. Zgody 4
tel. 696 240-896

5 i 19 września (godz. 11) – *Sobotnia angielska zabawa* (dla dzieci) inspirowaną chińskim świętem środka jesieni (w programie m.in. chińska kultura w pigułce, warsztaty kulinarne oraz rękodzielnicze).

TEGO NIE MOŻESZ PRZEGAPIĆ

Czas na organy!

Wrzesień w Zabrzu po raz kolejny upłynie pod znakiem muzyki organowej. Przed nami bowiem już 31. Międzynarodowy Zabrzański Festiwal Organowy im. ks. Antoniego Chlondowskiego – cykl pięciu koncertów w świątyniach oraz w Państwowej Szkole Muzycznej. Inauguracja już 6 września o godzinie 19 w kościele św. Andrzeja przy ul. Wolności 196. Wystąpią Marek Stefański i Agnieszka Radwan-Stefańska (na zdjęciu), małżeństwo wybitnych artystów i pedagogów z Krakowa. W programie muzyka od dawnej polskiej z XVI wieku po dzieła współczesne i oczywiście perełka Jana Sebastiana Bacha – *Preludium* i *Fuga C-dur* z cyklu *Das Wolthemperietre Klavier*, czyli przeznaczonego raczej na dzisiejszy fortepian.

Kolejne koncerty festiwalu zaplanowano w kościele Wniebowzięcia NMP (13 września o godz. 17 zagra Michał Duźniak), ponowie w św. Andrzeju (20 września, godz. 19 – Adam Sadowski), Państwowej Szkole Muzycznej (24 września, godz. 17 – uczniowie) i kościele Świętego Krzyża (27 września, godz. 17 – Brygida Tomala). Wstęp na wszystkie koncerty jest bezpłatny! **(jak)**

eprasa.pl 9b7a372ae7

na ekranach
HITY TYGODNIA

4 września (piątek), godz. 23.20 TVP 1 *dramat wojenny*

Biała odwaga

Koniec lat 30. na Podhalu. Utalentowany taternik, potomek znakomitego góralskiego rodu, Jędrek Zawrat, lubi życie na krawędzi. Gdy się wspina, wybiera najtrudniejsze drogi, gdy kocha, gotów jest poświęcić wszystko. Jego wybranką jest piękna Bronka. Jednak na skutek rodzinnej decyzji ręka dziewczyny zostaje oddana starszemu z braci Zawratów, statecznemu i poważnemu Maćkowi. Dumny Jędrek porzuca rodzinne strony, by szukać zapomnienia wśród krakowskiej bohemy. Na swojej drodze spotyka niemieckiego naukowca i alpinistę, Wolframa, który głosi teorię, w myśl której górale pochodzą od starogermańskiego plemienia Pragotów. Gdy wybucha wojna, Niemcy oferują mieszkańcom Podhala współpracę.

6 września (niedziela), godz. 22.55 *komedia*

Raj dla par

polsat

Opowieść o czterech zaprzyjaźnionych parach, spędzających razem tydzień na tropikalnej wyspie. To miały być wakacje ich życia, beztroski czas uciech, kiedy wszystkie problemy odchodzą w dal. Najpierw widz poznaje Dave'a i Ronnie, małżeństwo z długoletnim stażem i dwoma synami. Życie nie szczędzi im ostatnio stresowych sytuacji, borykają się z wychowaniem nieletnich chłopców, mają na głowie remont mieszkania, w dodatku Dave jest zawalony pracą zawodową. Musi też wspierać przyjaciela Shane'a, który niedawno rozstał się z żoną i nie umie się odnaleźć w tej nowej sytuacji. Próbuje ulokować swoje uczucia gdzie indziej, ale wyraźnie nie ma szczęścia w miłości. Teraz jest związany z młodszą od siebie, 20 - letnią Trudy, która z pewnością nie jest odpowiednią partnerką dla niego. Kolejna para to Joey i Lucy.

5 września (sobota), godz. 23.15 TVP 2 *film sensacyjny*

Bezpieczna przystań

Erin ma za sobą dramatyczne przeżycia. Ucieka ze swego domu w Bostonie z zakrwawionym nożem. Na dworcu autobusowym kupuje bilet i pośpiesznie wyjeżdża z miasta. Zmieniwszy swój wizerunek dociera do niewielkiego miasteczka Southport w Karolinie Północnej, gdzie podaje się za niejaką Katie Feldman. Wkrótce dostaje posadę kelnerki i wynajmuje mały dom na obrzeżach miasta. Piękna i młoda kobieta wiedzie żywot pustelniczki, unika kontaktów z lokalną społecznością.

PROMOCJA

16. Noc Teatrów GZM

12. września 2026

To nie jest zwykły wieczór w teatrze. To czas, w którym zabrzańska scena tętni życiem do późnych godzin nocnych...

Porywające spektakle / bilety 50% taniej:
godz. 18:00 PÓŁ NA PÓŁ
godz. 20:00 O KRÓLU... KTÓRY ZAPOMNIAŁ...

Wydarzenia specjalne
godz. 10:00 Bajtle do teatru / warsztaty dla rodzin*
godz. 19:30 Rodzice na spektaklu, więc bajtle do teatru / świetlica dla dzieci*
godz. 17:00 Wycieczka po teatrze z królem...
godz. 22:00 Wycieczka po teatrze z królem...
fabularyzowane zwiedzanie Teatru Nowego*

*dla wszystkich grup wiekowych / wstęp: 1 zł / rezerwacja: tel. +48 723 331 007; organizacja@teatrzabrze.pl

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia
Teatr Nowy w Zabrzu
Zabrze w sercu Śląska

eprasa.pl 9b7a372ae7

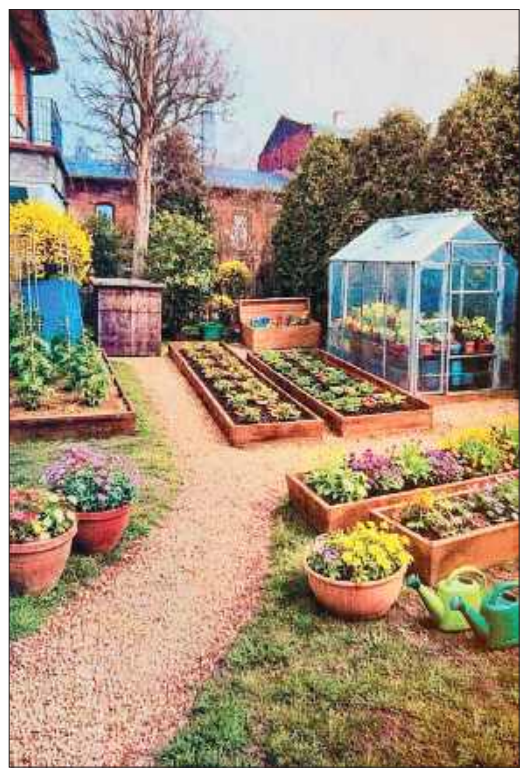
W STRONĘ NATURY

Miliony na ekopracownie dla młodzieży i maluchów

Na świeżym powietrzu

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach ogłosił listę laureatów konkursu *Ekopracownia pod chmurką 2026.* Znalazły się na niej Szkoła Podstawowa nr 29 (Zabrze, ul. Budowlana 26), przy której . zorganizowana zostanie pracowania *Przyroda – mały krok w przyszłość. Poznaję doświadczam, tworzę,* jak i Szkoła Podstawowa nr 1 z Rudy Śląskiej (przy ulicy Hallera 12 znajdzie się miejsce na *EKOcug, czyli rajza po Rudzie Śląskiej).* Obydwie placówki na realizację swoich projektów otrzymają po 70 tysięcy złotych.

– Pomysł, aby wziąć udział w konkursie, pojawił się na początku roku, podczas rozmowy z dyrektorem naszej SP 29 – mówi Sandra Cygan, koordynatorka akcji, nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej, przyrody i opiekun kółka przyrodniczego. *– Planowaliśmy zagospodarowanie takiego miejsca, które pozwoli nie tylko na komfortową, ale też na nowoczesną edukację przyrodniczą, biologiczną tudzież geograficzno-ekologiczną na wolnym powietrzu i stworzy miejsce do praktycznych zajęć dla naszych uczniów. Ekopracownia będzie pełniła również funkcję terapeutyczną, oferując naturalne otoczenie do relaksu, a w czasie codziennych aktywności na powietrzu posłuży poprawie sprawności fizycznej, wydolności układu oddechowego, ruchowego, mięśniowego, a więc doda naszym uczniom energii, zbuduje odporność, poprawi apetyt, wzmocni cały organizm. Podczas „burzy mózgów" powstał pomysł stworzenia w ramach pracowni systemu tworzenia bakterii kwasu mlekowego, które są niezbędne w procesie prawidłowej odporności. I tak np. każdy z uczestników zajęć w okresie letnim, kiedy tylko pojawią się pierwsze zbiory ogórków, będzie mógł je ukisić. To taki prosty sposób na przedstawienie, że przyroda ma nam tak wiele do zaoferowania.*

Przy szkole powstanie sala lekcyjna pod gołym niebem (patrz wizualizacja z lewej) z ławkami i stolikami do pracy twórczej, warzywniak do uprawy sezonowych warzyw, szklarnia, rabaty na rośliny przyciągające pszczoły – bardzo pożyteczne w dzisiejszym świecie. Uwzględniono również małą wizualizację gleby wraz z hodowlą dżdżownic, aby uświadomić małym ekologom dlaczego te żyjątka są tak pożyteczne. Aby w sposób łatwy i klarowny przedstawić proces zapylania, postanowiono posadzić na terenie pracowni krzewy porzeczki, agrestu, malin i byliny miododajne.

Prócz zabrzańskiego pomysłu na konkurs wpłynęło 169 innych wniosków, przy czym dofinansowanie 6,6 miliona złotych została podzielone na 95 szkół. Po sfinalizownaiu wszystkich wyłonionych w IV edycji projektów w całym województwie śląskim będzie działało już 355 *Ekopracowni pod chmurką*!

Przy okazji warto wspomnieć, że miesiąc temu w podobnym konkursie *Ekoprzedszkolak* dobre wieści otrzymały dwie placówki z Zabrza: Przedszkole nr 3 (ul. św. Jana 8) oraz Przedszkole nr 41 (ul. Nyska 21). Dzięki wygranemu dofinansowaniu (po 50 tysięcy złotych) powstaną w nich miniogrody botaniczne, a więc m.in. wiaty edukacyjne, warzywniaki, miniszklarnie i inne miejsca do prowadzenia zajęć (patrz wizualizacje). W tym konkursie wyłoniono 75 placówek z całego województwa śląskiego, do których popłynie ponad 3,7 miliona złotych dotacji. **(laz)**

JUSTYNA ZACHACZ

Słoń w nowej szklarni i ogrodnicy z zakładu

Nowa, duża szklarnia w Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrzu przy ul. Piłsudskiego 60 otwarta zostanie dla zwiedzających w przyszłym roku, ale – jak już donosiliśmy – obiekt od dłuższego czasu zapełnia się „gośćmi". Tym razem zawitał tam... słoń, choć nie cały.

Nie chodzi bowiem o wielkiego ssaka z trąbą, ale roślinę – nolinę wygiętą (*Beaucarnea recurvata*). To inaczej mówiąc właśnie „noga słonia" lub „małpie drzewko", albo „drzewo butelkowe". Całe to nazewnicze zamieszanie jest pokłosiem nad wyraz efektownej, pękatej i spękanej u podstawy łodygi, w której po prostu roślina gromadzi wodę. Dzięki temu może przetrwać na półpustynnych terenach Meksyku, skąd pochodzi. Dobrze sprawdza się w nowoczesnych i minimalistycznych pomieszczeniach, dekorując je kaskadą zielonych liści, a woda zgromadzona na tzw. czarną godzinę sprawia, że można ją podlewać tylko co kilka tygodni. W Zabrzu zasadzona została w części zwanej kaktusiarnią, gdzie jest już mnóstwo innych, adoptujących się roślin.

W sierpniu doszło w MOB także do innej ciekawej sytuacji. Otóż zastępca dyrektora Zakładu Karnego w Zabrzu – major Roman Malchrzyk oraz dyrektor Miejskiego Ogrodu Botanicznego – Agnieszka Zawisza-Raszka podpisali porozumienie o współpracy placówek, które reprezentują. W jej ramach dojdzie do połączenia misji resocjalizacyjnej z ekologiczną edukacją. Przygotowanie skazanych do aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie będzie się odbywało choćby za sprawą ich uczestnictwa w pracach porządkowych i pielęgnacyjnych przy roślinach. **(jak)**

Kolumnę dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

eprasa.pl 9b7a372ae7

Urzędnicy zapomnieli nie tylko o skwerze na Zandce…

Skalniak bez przydziału

W listopadzie 2023 roku u zbiegu ulic Cmentarnej i Bończyka, w jednej z najstarszych dzielnic Zabrza – Zandce, uroczyście oddano do użytku ekologiczny skwer. Niestety, obiekt urządzony za blisko 300 tys. złotych na zrekultywowanym terenie po wyburzonym pustostanie, krótko cieszył mieszkańców. Bo o skwerze szybko w urzędzie zapomniano… I choć ławki, kosze ani tablice informacyjne nie padły bynajmniej łupem wandali, dziś owo miejsce to istna dżungla chwastów, pośród których z trudem można dostrzec resztki cennych przyrodniczo roślin. Okazuje się, że miejsca podobne do tego… w ogóle nie mają gospodarza!

UM ZABRZE

Tak skalniak prezentował się w chwili oddania do użytku (2023 rok), a tak wygląda teraz.

ELŻBIETA SKWARCZYŃSKA-ADRYAŃSKA

Przypomnijmy, że projekt powstał w ówczesnym wydziale infrastruktury komunalnej Urzędu Miejskiego (obecnie wydział infrastruktury miejskiej i transportu drogowego), zaś wykonawcą była zabrzańska firma Bogusławy Golis. Całkowity koszt tego przedsięwzięcia wyniósł 286.385,53 zł, z czego 242.825,36 zł stanowiło dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach konkursu *Zielona przestrzeń*.

Wysypane białym gresem ścieżki prowadziły na centralny placyk, na którym stanęła „rzeźba" z zakonserwowanych pni drzew. Dziś zarówno jedne, jak i drugie, coraz bardziej pochłaniają chwasty, a zasadzone w dniu otwarcia skalniaka siedem krzewów zimozielonego, pachnącego oliwnika dwubarwnego trudno wypatrzeć w ich plątaninie. Podobnie, jak ciekawe kolorystycznie głazy, ułożone na wzgórkach, mających imitować górski krajobraz. W niecałe trzy lata od otwarcia skweru, nie zdobi on, a wręcz szpeci centralną część Zandki, fatalnie kontrastując z pięknie odremontowanym Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 16 i zrewitalizowaną starą gazownią (obecnie Centrum Usług Społecznych) czy wreszcie z częściowo już odremontowanymi, zabytkowymi budynkami mieszkalnymi.

Ach, te ciągłe zmiany!

Jeszcze stosunkowo nie tak dawno, bo do 1 kwietnia 2020 roku o zieleń w Zabrzu dbały zewnętrzne firmy, wybierane w drodze przetargów, co nie zawsze zapewniało ciągłość, a przede wszystkim spójność w gospodarowaniu miejskimi terenami. Wtedy to ówczesna prezydent Małgorzata Mańka-Szulik scedowała ten obowiązek na Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Budziło to kontrowersje, bo spółka ta nie została wszak powołana do pielęgnacji zieleni, lecz do organizowania wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i zajęć dla młodzieży. Ponadto jednostka ta od lat zmagała się z problemami finansowymi, a nałożenie na nią dodatkowych obowiązków jeszcze pogłębiło kryzys, doprowadzając cztery lata później do poważnych trudności budżetowych i drastycznego ograniczenia zakresu wykonywanych prac. Koniecznością było ciągłe dokapitalizowywanie spółki i wnoszenie przez gminę dopłat, których wysokość niestety nie pokrywała kosztów utrzymania zieleni, a w dodatku ich nieregularność uniemożliwiała właściwe planowanie i zarządzanie firmą, której kilkudziesięciu pracowników zajmowało się wyłącznie miejską zielenią.

Wraz ze zmianą prezydenta w maju 2024 roku, zmieniła się również koncepcja zarządzania zielenią. I tak po przegłosowaniu propozycji nowej prezydent Agnieszki Rupniewskiej, od drugiego kwartału 2025 roku pielęgnację zieleni radni powierzyli Jednostce Gospodarki Nieruchomościami, do której przeszło 37 pracowników MOSiR-u. Ten ruch miał uporządkować i naprawić sytuację. Jednak tak się nie stało, a ciągły brak pieniędzy (polityka oszczędnościowa) sprawił, że nawet koszenie trawników uskuteczniano dopiero po zgłoszeniach rozwścieczonych mieszkańców, straży miejskiej czy mediów.

Winnych brak?

Ze zgłoszeniami też jest problem, bo za część zieleni, tej w pasie drogowym, odpowiada Miejski Zarząd Dróg. Jednak gdy zapytaliśmy o zaniedbany skalniak, usytuowany praktycznie na skrzyżowaniu dróg i przylegający do jezdni, usłyszeliśmy, że jednostka ta odpowiada wyłącznie za utrzymanie zieleni w pasach drogowych dróg publicznych (np. koszenie poboczy, przycinanie gałęzi zasłaniających znaki drogowe). – *Jeśli sprawa dotyczy zieleni miejskiej w parkach, na skwerach, ale i przy drogach wewnętrznych to leży ono od 2025 roku w gestii Jednostki Gospodarki Nieruchomościami. I do niej należy kierować pytania o wspomniane miejsce* – instruuje nas Adam Kolenda z referatu zieleni MZD.

Niestety telefon do JGN (która podobnie jak wcześniej MOSiR od wielu lat jest niedofinansowana) także nie wyjaśnia sprawy. – *Z całą odpowiedzialnością muszę stwierdzić, że nasza jednostka nie ma pod swą opieką tego zieleńca* – twierdzi pracownik odpowiedzialny w tej jednostce za zieleń. – *To raczej sprawa urzędu, a konkretnie wydziału infrastruktury miejskiej i transportu publicznego.*

Jednak i ten podsunięty nam trop okazuje się fałszywy, bo wydział ten w przeciwieństwie do swego poprzednika – wydziału infrastruktury komunalnej w ogóle nie ma spraw zieleni w zakresie obowiązków... Tymczasem dzwoni do nas Rafał Kulig, rzecznik prasowy urzędu, którego równolegle poprosiliśmy o wyjaśnienie zagadki „skweru niczyjego". I co? Okazuje się, że w trakcie wcześniejszych zmian i przetasowań „ktoś"... zapomniał o miejscach, które w wyniku rekultywacji zdegradowanych terenów (z większościowym udziałem funduszy unijnych czy z ochrony środowiska) przekształcono w zielone miejsca do spacerów i wypoczynku!

Będzie lepiej?

Część z takich miejsc, jak opisywane już u nas kilkukrotnie w tym roku, wtórnie zaniedbane tereny po rekultywacji hałdy i Agrob–Eco przy ul. Hagera, dzięki interwencji naszego tygodnika i straży miejskiej oraz pomocy pracowników Zakładu Aktywności Zawodowej, udało się wysprzątać i częściowo doprowadzić do zadowalającego stanu.

– *Chcemy, by za całą zieleń w mieście odpowiadała jedna jednostka lub firma. Wtedy też łatwiej byłoby w podobnych przypadkach wskazać winnego* – tłumaczy wspomniany Kulig. – *Ale zanim to nastąpi wiceprezydent Leszek Kula polecił listę wszystkich zrekultywowanych miejsc wraz z całą dokumentację projektową przekazać do wydziału ekologii, który przejął ją już w lipcu. Pracownicy tego wydziału sporządzają inwentaryzację, by móc przywrócić je do właściwego stanu. Mamy nadzieję, że uda się to do wiosny przyszłego roku.*

– *A my podejmiemy interwencję, by choć ten jeden skalniak wyglądał jak należy jeszcze w tym roku* – obiecuje Magdalena Siedlik z sekcji ekologicznej straży miejskiej.

ELŻBIETA SKWARCZYŃSKA-ADRYAŃSKA

eprasa.pl 9b7a372ae7

SPORTOWY KALENDARZYK

PIŁKA NOŻNA

PKO BP EKSTRAKLASA: Raków Częstochowa - Górnik Zabrze (3 września, godz. 18 - transmisja w kodowanej telewizji Canal+Sport3 oraz w aplikacji Canal+), Cracovia Kraków - Górnik Zabrze (6 września, godz. 14.45 - transmisja w kodowanej Canal+Sport3 oraz w aplikacji Canal+).

KLASA OKRĘGOWA. Grupa śląska I (Bytom-Zabrze): ŁTS Łabędy Gliwice - Walka Zabrze (5 września, godz. 12), Carbo Gliwice - MOSiR Sparta Zabrze (5 września, godz. 16).

MAJER KLASA A. Podokręg Zabrze: MKS Zaborze - Gwarek Zabrze (5 września, godz. 17 - Zabrze-Zaborze, ul. Wyciska 5)

EUROTECH KLASA B. Podokręg Zabrze: Zamkowiec Toszek - MKS Zabrze-Kończyce (5 września, godz. 16), Leśnik Łącza - Grzybowicki KS Zabrze (5 września, godz. 16), Orzeł Paczyna - Quo Vadis Makoszowy (5 września, godz. 16).

EUROKAN KLASA C. Podokręg Zabrze: Korona Bargłówka - Piast Pawłów (6 września, godz. 11.30), Walka II Zabrze - Naprzód II Żernica (6 września, godz. 16 - Zabrze-os. Janek, ul. Jaskółcza 40), LKS 45 II Bujaków Mikołów - Trampkarz 22 Biskupice (6 września, godz. 16).

CENTRALNA LIGA JUNIORÓW: Górnik Zabrze - Wisła Kraków (5 września, godz. 12 - Zabrze-os. Janek, ul. Jaskółcza 40).

CENTRALNA LIGA JUNIORÓW U-17. Grupa zachodnia: KS Stilon Gorzów Wielkopolski - Górnik Zabrze (5 września, godz. 11).

CENTRALNA LIGA JUNIORÓW U-15. Grupa C: Górnik Zabrze - FC Academy Wrocław (5 września, godz. 12 - Zabrze-Centrum Południe, ul. Rataja).

III LIGA KOBIET. Grupa III: TS Przylep Zielona Góra - Górnik Zabrze (6 września, godz. 16).

PUCHAR POLSKI 2028. Podokręg Zabrze - ćwierćfinał: MOSiR Sparta Zabrze - Victoria Pilchowice (9 września, godz. 17 - Zabrze-Mikulczyce, ul. Mickiewicza 66a).

15. NOCNY TURNIEJ. Zawody z udziałem 15 drużyn (Brasil, Dzikie Knury, FC Galacticos, FC Młyńska, FC Zmieszani, Kostkev, KS Przekręt oraz Odruch Pawłowa, Prime&More No Name Team, Shelby Barber Shop Team, Snipergang, The Naturat, Werpol Hanysy, Whiteam i Zielona Karetka) obędzie się w nocy z piątku (4 września, godz. 22) na sobotę (5 września) w hali widowiskowo-sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (Zabrze-Centrum Południe, ul. Matejki 6).

KOLARSTWO

WYCIECZKA GRAVELOWA. Przejazd na hałdę popłuczkową w Tarnowskich Górach (powrót przez Szarą Oberżę), dystans ok. 35 km, tempo 18-21 km/h; wyjazd 6 września (godz. 11) spod Areny Zabrze (ul. Roosevelta 81), konieczne zapisy telefoniczne (530 830-479).

LEKKOATLETYKA

NORDIC WALKING. Zajęcia odbędą się 6 września (godz. 9-11) w Parku im. Powstańców Śląskich - zbiórka przy bramie do lasu przy ul. Czołgistów (zapisy u instruktora: tel. 601 498-001).

NIGHT RUNNERS. Najbliższe wieczorne (godz. 20-21) biegi dla amatorów odbędą się 3 września (start z parkingu dyskontu Aldi przy al. Korfantego) oraz 8 września (start z parkingu piekarni Kłos przy ul. Goduli 10). Każdy uczestnik zajęć powinien mieć w swoim ubiorze element odblaskowy oraz w miarę możliwości oświetlenie (czołówka).

SZACHY

Z MOK-IEM DO MISTRZOSTWA. Turnieje w ramach *Zabrzańskiego Września* odbędą się 4 września (godz. 17.30), 11 września (godz. 17.30), 18 września (godz. 17.30) i 25 września (godz. 17.30) w Dzielnicowy Ośrodku Kultury Grzybowice (Zabrze, ul. Badestinusa 60).

Rezerwa odpadła z Pucharu Polski

Podolski strzelił gola!

Lukas Podolski przestał być piłkarzem, ale jego nazwisko nie znika ze sportowych rubryk poświęconym aktualnym rozgrywkom, bowiem swoją karierę rozwija teraz jego syn – Louis. To jeszcze junior, ale znów mamy okazję o nim pisać, bowiem wczoraj (2 września) zdobył bramkę w meczu Pucharu Polski z udziałem Górnika II, pod którego szyldem (po likwidacji rezerwy) wystąpił zespół do lat 19. Młodzi Zabrzanie dzielnie walczyli z II-ligową Olimpią Grudziądz i zapowiadało się na dogrywkę, ale w ostatniej chwili goście zdobyli jednak zwycięską bramkę. **(s)**

PUCHAR POLSKI 2027 I runda: Górnik II Zabrze – Olimpia Grudziądz 3-4 (1-2): Podolski (24), Pietrzyk (53-karny), Posmyk (83) - Wichtowski (13-karny), Cichoń (19-karny), Szafranek (68), Jarzec (90). Awans do II rundy wywalczyła Olimpia Grudziądz.

KLASA OKRĘGOWA Grupa śląska I (Bytom-Zabrze) - 4. kolejka - Victoria Pilchowice - Walka Zabrze 4-0 (2-0): Rostkowski (8), Mączka (29, 80 i 89); **MOSiR Sparta Zabrze** pauzował**; 5. kolejka: MOSiR Sparta Zabrze - Tempo Paniówki 5-1 (2-0):** Szczęsny (29 i 65), Niemira (45+1), Pośpiech (52), samob. (78) – Jóźwik (68); **Walka Zabrze - Tarnowiczanka Stare Tarnowice Tarnowskie Góry 1-5 (0-3):** Brodowicz (50) - Przewodnik (16 i 63), Wałach (40), Podleszka (45 i 52). **Tabela**: 1. Concordia Knurów 5 spotkań, 13 punktów (bramki: 14-5); 2. Silesia Miechowice Bytom 5, 12 (19-9); 3. Polonia II Bytom 5, 10 (20-7);... 8. MOSiR Sparta 4, 7 (12-7);... 17. Walka 4, 0 (2-18).

MAJER KLASA A Podokręg Zabrze: **Ślązak Bycina - MKS Zaborze 1-2 (1-1):** Lewicki (45+1) - Krawiec (42), Krause (61); **Gwarek Zabrze - Sokół Łany Wielkie 2-2 (2-0):** Zygmunt (18), Pieczara (22) - Janicki (49), Drzewiecki (78). **Tabela**: 1. Wilki Wilcza 4, 12 (20-8); 2. Naprzód Żernica 4, 10 (19-4); 3. Sokół Łany Wielkie 4, 10 (16-7);... 5. Zaborze 4, 9 (10-6);... 9. Gwarek 4, 5 (7-11).

EUROTECH KLASA B Podokręg Zabrze: MKS Zabrze-Kończyce - Naprzód Łubie 3-3 (2-1): Michalak (7), Beccera (22), Zawadzki (90+3) - samob. (11), Kwaśniewski (59), Zorychta (76); **Grzybowicki KS Zabrze - Czarni Pyskowice 1-2 (0-1)**: Wolny (83) - Rudzki (25), Mamchur (76); **Quo Vadis Makoszowy - Leśnik Łącza** przełożony na 11 listopada; mecz zaległy: **Naprzód Łubie - Quo Vadis Makoszowy 3-0 (1-0)**: Pławszewski (31), Wardenga (52), Dziuba (90+3). **Tabela**: 1. Gwiazda Chudów 4, 10 (15-4); 2. Kończyce 4, 10 (10-4); 3. LKS 45 Bujaków Mikołów 4, 9 (15-8);... 7. Grzybowice 4, 6 (8-8);... 13. Makoszowy 3, 1 (1-7).

EUROKAN KLASA C Podokręg Zabrze: Piast Pawłów - LKS 45 II Bujaków Mikołów 5-1 (3-0): Hluzow (3), Muchamedzianow (23, 41 i 55), Wilczek (54) - Śliż (77); **Kłodnica Gliwice - Walka II Zabrze 4-2 (2-1):** Trutkowski (4), Jaroszek (34 i 82), Budzowski (56) - Bera (25), Szydłowski (50); **Nowy Sikornik Gliwice - Trampkarz 22 Biskupice 4-1 (3-0):** Modlich (8), Piworowicz (21 i 38), Tomasik (48) - K. Niebrzydowski (62). **Tabela:** 1. Nowy Sikornik Gliwice 4, 10 (26-3); 2. APN Knurów 4, 10 (24-5); 3. Kłodnica Gliwice 3, 9 (15-3);... 8. Pawłów 4, 4 (8-9);... 10. Biskupice 4, 4 (12-12);... 14. Walka II 4, 3 (4-14).

CENTRALNA LIGA JUNIORÓW Zagłębie Lubin - Górnik Zabrze 1-0 (1-0): Domareckyj (10). **Tabela**: 1. Wisła Kraków 4, 10 (11-5); 2. Legia Warszawa 4, 10 (10-4); 3. Talent Warszawa 4, 6 (9-9);... 14. Górnik 4, 3 (1-2).

CENTRALNA LIGA JUNIORÓW U-17 Grupa zachodnia: Górnik Zabrze - Arka Gdynia 2-0 (2-0): Tobór (27), Kita (35). **Tabela**: 1. Raków Częstochowa 4, 12 (17-5); 2. Rekord Bielsko-Biała 4, 12 (14-3); 3. FASE Szczecin 4, 9 (15-4); 4. Górnik 4, 9 (8-4).

CENTRALNA LIGA JUNIORÓW U-15 Grupa C: Raków Częstochowa – Górnik Zabrze 1-3 (1-1): Skoczeń (15) – M. Kondraciuk (26), Woźniczka (52), F. Kondraciuk (53). **Tabela:** 1. Górnik 2, 6 (13-1); 2. Śląska Wrocław 2, 6, (10-0); 3. FC Academy Wrocław 2, 6, (9-2).

III LIGA KOBIET Grupa III: KKS Górnik Zabrze - Polonia Tychy 0-7 (0-3): Kwadrans (15, 41 i 55), Golemiec (21), Żółtańska (65), Kostyrko (75), Opala (89). **Tabela:** 1. Polonia Tychy 1, 3 (7-0); 2. FemGol Lubin 1, 3 (6-1); 3. KP Kobierzyce i GKS Tychy 1, 3 (3-0);... 12. KKS Górnik 1, 0 (0-7).

OGŁOSZENIA

NIERUCHOMOŚCI

Kupimy nieruchomości:
Mieszkania, domy,
działki, kamienice, ogródki,
garaże.
Do remontu,
zadłużone, udziały, nieznani
spadkobiercy.
Regulujemy stany prawne.
Pośrednictwo
w sprzedaży.
736-083-054

SPRZEDAM M2 Reymonta z możliwością wynajmu. 734-855-195

DO wynajęcia pokój, Centrum Zabrza. 511-973-142

RÓŻNE

INSTALACJE C.O. wod.-kan, gaz. 505104859

CENTRALNE ogrzewanie, instalacje wod.-kan., gaz, ceny hurtowe. Projekt, wycena gratis. 20 lat doświadczenia! 501-479-197

ELEKTRYK domowy, instalacje, pomiary, awarie. tel. 883 099 945

HYDRAULIK pogotowie wodno-kanalizacyjne. Remonty łazienek. Telefon 507055024

ODNAWIANIE wanien. 32/384-91-98, 501-707-632

NAUKA-PRACA

KOREPETYCJE z matematyki. Poziom podstawowy. 605 344 782

**Restauracja
VioliNowa Chata
poszukuje
kreatywnego kucharza.
601-460-791**

KUPNO/SPRZEDAŻ

AUTO-SKUP gotówka osobowe, dostawcze. Wszystkie marki, roczniki. 602-871-305, 515-274-430

AUTOZŁOMOWANIE. 515-274-430

AUTO– SKUP. Kupię każdy samochód osobowy, dostawczy. 509-796-001, 798-835-341

ZARZĄDCA WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH

oferuje swoje usługi w zakresie

- *obsługa administracyjno-techniczna*
- *obsługa księgowo-finansowa*
- *obsługa prawna i doradztwo*
- *obsługa przez licencjonowanych zarządców*

Complex
BUDOWNICTWO OGÓLNE
RZECZOZNAWSTWO – USŁUGI – NIERUCHOMOŚCI
41-800 Zabrze, ul. Szczęść Boże 7, tel. 278-67-19
z6596

eprasa.pl 9b7a372ae7

Koniec europejskiej przygody i od razu zimny prysznic w ekstraklasie

Jak się bronić?

Piękna to była przygoda, ale to już koniec… Dzięki zdobyciu w maju Pucharu Polski piłkarze Górnika mieli zagwarantowane tego lata sześć spotkań z trzema rywalami w europejskich pucharach i wystarczyło pokonać jednego, aby cieszyć się grą w ligowej fazie międzynarodowych rozgrywek przez całą jesień… To od początku było jednak zadanie skrajne trudne do wykonania, bo Górnik powrócił do tego typu gier po długiej przerwie i ze względu na niski ranking wylosował rywali znacznie od siebie silniejszych. Odpadł więc z gry o Ligę Mistrzów z Fenerbahce Stambuł, potem przegrał bój o Ligę Europy z Ferencvarosem Budapeszt, a na koniec także o Ligę Konferencji z reprezentującym francuski futbol AS Monako. Wierzymy, że za rok będzie znacznie lepiej, ale żeby w ogóle trafić znów na europejskie salony trzeba odnieść sukces w kraju w bieżącym sezonie. Wprawdzie Górnik rozpoczął ekstraklasowe gry znakomicie (trzy mecze, trzy wygrane), ale jego zwycięską serię brutalnie przerwał właśnie GKS Katowice.

Nasz zespół zanotował więc dwie porażki z rzędu i nie ma za wiele czasu tego rozpamiętywać, bo w ciągu siedemnastu dni rozegra pięć spotkań (w tym dwa zaległe, pierwsze już dzisiaj – 3 września)! Ten maraton da nam z pewnością część odpowiedzi, na co tak naprawdę możemy liczyć w tym sezonie i czy doświadczenie zdobyte w meczach przeciw europejskim tuzom zaowocują w ekstraklasie. Nie da się bowiem ukryć, że takie Monako udzieliło naszej drużynie srogiej lekcji futbolu… Wprawdzie po porażce z tą drużyną w Zabrzu 2-3 tliła się w nas jakaś nadzieja na odwrócenie losów tej rywalizacji w rewanżu, ale w rewanżu zabrzańscy piłkarze – a my wraz z nimi - szybko zostali pozbawieni złudzeń. Do przerwy było już 0-2, w drugiej połowie zrobiło się nawet 0-4, ale na otarcie łez honorową bramkę zdobył dla naszej drużyny niedawny nabytek – Janis Antise, który wykorzystał świetne podanie Josemy, skleił piłkę w polu karnym i płaskim strzałem pokonał bramkarza rywali. Mecz został jednak przegrany 1-4, a dwumecz 3-7, a więc zdecydowanie.

Niestety po tej porażce niespodziewanie przyszła następna, tym razem ligowa. A przecież do niedzieli (30 sierpnia) Górnik był jedynym zespołem w ekstraklasie, który miał na koncie komplet punktów! Czwarte spotkanie, a zarazem jedenaste w sezonie (bo dodać trzeba nie tylko sześć meczów w europejskich pucharach i jeszcze o Superpuchar Polski), też mogło zostać wygrane, ale Zabrzanie w doliczonym czasie gry śląskich derbów z GKS-em Katowice (sędzia dodał aż 12 minut, bo w II połowie mecz został przerwany z powodu zadymienia boiska racami przez kibiców) popełnili kardynalne błędy: dwa dośrodkowania w pole karne i dwa przegrane przez Maksymiliana Dietza pojedynki główkowe z Ilją Szkurinem sprawiły, że mecz zamiast wynikiem 2-1 zakończył się porażką 2-3.

Martwi przegrana, ale też fakt, że Górnik nie miał w tym sezonie jeszcze ani jednego spotkania, w którym nie straciłby minimum jednego gola! W tym kontekście pojawiają się też zarzuty do bramkarza Philippa Schultze, że jego interwencje są niepewne i umożliwiają rywalom celne dobitki… **(ws)**

GÓRNIKZABRZE.PL

Josema na trwałe zapisał się w historii zabrzańskiego klubu: jego trafienie w 76 minucie do siatki rywali było 3000. golem Górnika w ekstraklasie!

PKO BP EKSTRAKLASA jesień 2026

Górnik – Śląsk Wrocław	**2-1** (samob., Dimi)
Korona Kielce – Górnik	15 września, godz. 20.30
Radomiak Radom – Górnik	**1-3** (Frederico 2, Urbański)
Górnik – Wisła Kraków	**2-1** (Sadilek, Chłań)
Raków Częstochowa – Górnik	3 września, godz. 18
Górnik – GKS Katowice	**2-3** (Urbański, Josema)
Cracovia Kraków – Górnik	6 września, godz. 14.45
Górnik – Lech Poznań	12 września, godz. 17.30
Motor Lublin – Górnik	19 września, godz. 20.15
Jagiellonia Białystok – Górnik	10 października, godz. 20.15
Górnik – Piast Gliwice	17-18 października
Widzew Łódź – Górnik	24-25 października
Górnik – Legia Warszawa	31 października-1 listopada
Górnik – Wieczysta Kraków	7-8 listopada
Zagłębie Lubin – Górnik	21-22 listopada
Górnik – Wisła Płock	28-29 listopada
Pogoń Szczecin – Górnik	5-6 grudnia
Śląsk Wrocław – Górnik	12-13 grudnia

EKSTRAKLASA tabela po 6. kolejce

1. Legia	12	12- 4
2. Lech** (m)	10	8- 3
3. Wisła K. (b)	10	12-10
4. Katowice*	9	12- 6
5. GÓRNIK (p)**	**9**	**9- 6**
6. Jagiellonia**	9	8- 5
7. Pogoń*	8	7- 4
8. Korona*	8	6- 4
9. Zagłębie*	8	5- 4
10. Cracovia	8	6- 7
11. Piast	7	10-13
12. Radomiak	7	6-13
13. Widzew	6	10-10
14. Śląsk (b)	6	8- 9
15. Motor	5	6-10
16. Wisła P.*	4	3-10
17. Wieczysta* (b)	3	8-12
18. Raków**	0	5-11

*** - dwa zaległe mecze, * - jeden zaległy mecz; (m) - mistrz Polski 2026; (p) - zdobywca Pucharu Polski 2026; (b) - beniaminek.*

EUROPEJSKIE PUCHARY

Liga Mistrzów (II runda eliminacji): **Fenerbahce Stambuł** (Turcja) – **Górnik**	**1-0**
Liga Mistrzów (II runda eliminacji): **Górnik – Fenerbahce Stambuł** (Turcja)	**1-1** (Sacek)
Liga Europy (III runda eliminacji): **Ferencvaros Budapeszt** (Węgry) – **Górnik**	**1-0**
Liga Europy (III runda eliminacji): **Górnik – Ferencvaros Budapeszt** (Węgry)	**1-1** (Urbański)
Liga Konferencji (IV runda eliminacji): **Górnik – AS Monaco** (Francja)	**2-3** (Prekop, Liseth)
Liga Konferencji (IV runda eliminacji): **AS Monaco** (Francja) – **Górnik**	**4-1** (Antise)

Odszedł Ismaheel, przyszedł Hojholt

Okres transferowy w ekstraklasie kończy się 9 września, więc nic dziwnego, że kluby przyspieszają negocjacje w sprawie zmian kadrowych. Górnik – choć nie odżegnuje się od dokonania kolejnych wzmocnień i np. wczoraj ogłosił pozyskanie 25-letniego duńskiego defensywnego pomocnika Malthe Hojholta (ostatnio grał w włoskiej Pisie) – teraz akurat jest na etapie porządkowania kadry i oddaje zawodników, których z różnych powodów już nie potrzebuje. W tym gronie znalazł się także Taofeek Ismaheel, który był w ubiegłym sezonie wypożyczony do Lecha Poznań, ale mimo dobrych występów w europejskich pucharach nie został latem przez ten klub wykupiony. Za to tydzień temu (27 sierpnia) Górnik ogłosił, że sprzedał go – mówi się, że za milion euro – do Karabachu FC z Azerbejdżanu. Dzień wcześniej nasz klub opuścił także Robert Massimo (zagrał w tym sezonie w meczu ze Śląskiem Wrocław), który został do końca sezonu wypożyczony do niemieckiego III-ligowca, SV Wehen Wiesbaden. Jeszcze na początku sierpnia Górnik wypożyczył do Motoru Lublin Kamila Lukoszka (w nowej drużynie jest podstawowym zawodnikiem), a do I-ligowej Arki Gdynia Natana Dzięgielewskiego (na razie jest zmiennikiem). **(s)**

Najbliżsi rywale: RAKÓW CZĘSTOCHOWA…

Trenerska karuzela

Mistrz kraju z 2023 roku też uczestniczył w europejskich rozgrywkach (w walce o Ligę Konferencji wyeliminował maltański Valetta FC, szwedzki Hammarby IF, ale na koniec okazał się gorszy od chorwackiego Hajduka Split), więc również ma – tak jak Górnik – dwa zaległe mecze w ekstraklasie, tyle że jego sytuacja w tabeli jest jednak zgoła inna. Raków przegrał bowiem swoje cztery ligowe potyczki (ostatnio z Jagiellonią aż 2-5), co jest jednym z najgorszych startów w historii ekstraklasy. Nic dziwnego, że na początku tygodnia ogłoszono odejście trenera Dawida Kroczka i w meczu z Zabrzanami zespół ten poprowadzi jego asystent, Dawid Szulczek (był niegdyś chwalonym trenerem ekstraklasowej Warty Poznań). W międzyczasie trwają zaś negocjacje z innymi trenerami, bo docelowo mający wciąż wielkie ambicje zespół ma szkolić ktoś inny… Klub jest w ewidentnym kryzysie, a jeszcze kilka lat temu wydawało się, że ma szansę zdominować polskie rozgrywki. **(w)**

… i CRACOVIA KRAKÓW

Kto tu rządzi?

W połowie sierpnia minął rok, jak nowym właścicielem klubu został amerykański biznesmen polskiego pochodzenia - Robert Płatek, który zakupił 80 procent akcji od spółki Comarch. W tym czasie w klubie zmieniali się prezesi, członkowie rady nadzorczej i narastał konflikt z mniejszościowym udziałowcem - Elżbietą Filipak. Teraz mamy już otwartą wojnę, bo wdowa po wcześniejszym właścicielu klubu Januszu Filipiaku, która ma 20 procent akcji, twierdzi, że w Cracovii panuje prawno-finansowy paraliż (zespół nie ma np. sponsora strategicznego) i zapowiada wniosek o wprowadzenie do niego kuratora. Równocześnie zaapelowała do Płatka, żeby sprzedał jej swoje udziały… Ta szarża spotkała się oczywiście z ostrą reakcją zarządu klubu, który uznał, że zarzuty są bezpodstawne i żąda przeprosin.

W tle mamy zaś drużynę, która w ubiegłym sezonie zapewniła sobie utrzymanie w ekstraklasie dopiero w ostatniej kolejce, za to w bieżącym – mimo sprzedaży za 3 miliony euro utalentowanego Oskara Wójcika do niemieckiego Werderu Brema - radzi sobie przyzwoicie. Zespół ma m.in. na koncie wygrane z Rakowem (2-1) i w derbach z Wieczystą Kraków (3-2). Ale wczoraj odpadli z Pucharu Polski, przegrywając na wyjeździe z II-ligowy Zniczem Pruszków (1-1 i 3-4 w rzutach karnych). **(s)**

eprasa.pl 9b7a372ae7

Zabawa na piątkę

MIASTO ZABRZE

Jak mawiał niezapomniany trener reprezentacji Polski – Kazimierz Górski „piłka jest okrągła, a bramki dwie". Okazuje się jednak, że we współczesnym futbolu nie jest to takie oczywiste. Piłka nadal jest okrągła, ale koliste może być także boisko, a bramek nie ma wcale. Takie zabawy czekały na kibiców przed meczem Górnika z Gieksą, na którym do tradycyjnych siatek rozciągniętych pomiędzy słupkami piłka wpadła aż pięć razy (więcej o meczu na str. 19). **(j)**

Na lekcji języka polskiego nauczyciel pyta:

– Czym będzie wyraz „chętnie" w zdaniu: „Uczniowie chętnie wracają do szkoły po wakacjach."?

Zgłasza się Jasio:

– Kłamstwem, panie profesorze!

Uczniowie opowiadają, gdzie spędzili wakacje:

– Ja byłem w górach z rodzicami.

– Ja na koloniach.

– A ja byłam na wsi – mówi Zosia.

– U rodziny? – pyta pani.

– Nie, urodziny obchodzę w styczniu – odpowiada Zosia.

Nauczycielka pyta:

– Jasiu, co wiesz o jaskółkach?

– To bardzo mądre ptaki. Odlatują, gdy tylko rozpoczyna się rok szkolny!

Nauczyciel matematyki wyjaśnia dzieciom, że połowy są zawsze równe.

Po chwili dodaje:

– Co będę wam dużo tłumaczył i tak większa połowa nie zrozumie.

Przed wizytacją nauczyciel mówi:

– Jak o coś zapytam, niech zgłaszają się wszyscy. Ci, co wiedzą prawą ręką, ci co nie wiedzą lewą...

HUMOR

Czym różni się Spartanin od nauczyciela?

Otóż, dawniej Spartanin zastanawiał się nad tym, czy po bitwie wróci do domu z tarczą czy na tarczy? Natomiast nauczyciel zastanawia się co miesiąc czy mu starczy, czy nie starczy?

Początek roku szkolnego. Mama pyta swego jedynego synka:

– Kaziu, jak się czujesz w szkole?

– Jak na komisariacie: ciągle mnie o cos pytają, a ja nic o niczym nie wiem.

Najodważniejsza decyzja, jaką podejmujesz każdego dnia, to być w dobrym nastroju

POGODA DLA ZABRZA I RUDY ŚL.

czwartek	temp.	16	22°C	1018 hPa	wiatr	12 km/h
piątek	temp.	17	26°C	1013 hPa	wiatr	22 km/h
sobota	temp.	13	22°C	1016 hPa	wiatr	23 km/h
niedziela	temp.	10	20°C	1023 hPa	wiatr	16 km/h

KARTKA Z HISTORII

„Comet 4" „Il-62" — helikoptery i kolejki na wystawie zabawek NRD

40 rodzajów zabawek, około 600 pojedynczych eksponatów, trzy kompletne modelowe urządzenia kolejowe oto co znajdzie się na wystawie Niemieckiej Republiki Demokratycznej, której otwarcie nastąpi w dniu 13. 9. br. o godzinie 11 w Pałacu Młodzieży w Katowicach.

Jesienią ub. roku wystawa ta cieszyła się w Warszawie dużą frekwencją, obecnie Katowice będą się mogły przekonać o zdolnościach produkcyjnych i możliwościach eksportu przemysłu zabawkarskiego i modeli kolejek NRD.

Jakie zabawki będzie można zobaczyć?

Zarówno ojców jak i synów w pierwszym rzędzie z pewnością interesować będą urządzenia modeli kolejek, w tym — demonstrowanie oryginalnego ruchu pociągów.

Na wystawie będą również eksponowane pojedyncze modele począwszy od parowozu „Oldtimer", aż do nowoczesnego francuskiego parowozu „E", od wagonu — chłodni do polskiego „piętrusia". Firma „PIKO" wystawia elektromechaniczne helikoptery, dziecinne maszynki kuchenne, mixery itp.

Z dziedziny lotnictwa oprócz radzieckiego modelu „IL 62", holenderskiego „DC 8", brytyjskiego „Comet 4" znajdą się jeszcze inne oryginalne modele samolotów w skali 1:100, a także — znane typy samochodów, zdalnie kierowane. Wśród wystawianych eksponatów interesujące będą m. in. komplety plastykowych i metalowych narzędzi i przyborów do budowania. Warto też wspomnieć o modelach szybowców i samolotów motorowych (gotowe komplety w skrzynkach do składania), jak i o dużym asortymencie modeli samochodowych w skali 1:87.

Dla dziewczynek kuchenki dziecięce z chromu, maszynki do szycia oraz szeroki asortyment naczyń dziecięcych, ponadto ulubione lalki i laleczki z miękkiego i twardego plastyku z Turyngii. Jako uzupełnienie, kolorowa kolumna zwierząt z pluszu w różnych kolorach i wielkościach.

Począwszy od 13 września wystawę można zwiedzać codziennie, do 24. IX. od godz. 11 do godz. 18.

Głos z 4 września 1966 r.

HOROSKOP

BARAN
(21.03 – 20.04)

Na początku tygodnia ogarnie cię niepokój, na szczęście twórczy. Pomysłów będziesz miał pełną głowę, gorzej z zawartością kieszeni na ich realizowanie.

BYK
(21.04 – 21.05)

Jesteś w trakcie przemiany, której na razie sam nie dostrzegasz. Zorientujesz się, że jesteś innym człowiekiem, gdy będzie już „po wszystkim".

BLIŹNIĘTA
(22.05 – 21.06)

Nie oburzajcie się na docinki Byka, bo jego intencje są pokojowe. Chce wam lekko dopiec, żeby zwrócić na siebie uwagę, bo ma takie ukryte pragnienie.

RAK
(22.06 – 22.07)

Pewna sprawa zacznie się wymykać twojej kontroli. Doprowadzenie jej do szczęśliwego końca będzie wymagało więcej zaangażowania, a przede wszystkim cierpliwości.

LEW
(23.07 – 22.08)

Interesy będą się kręciły niespiesznie, ale na szczęście w dobrą stronę. Za to życie rodzinne nabierze takiego tempa, że dostaniesz zawrotu głowy.

PANNA
(23.08 – 22.09)

Świat zacznie cię cieszyć, takim jaki jest, choć wcale nie jest taki kolorowy. Krótkie chwile radości będą tak intensywne, że będziesz z nich czerpał energię na całe dni.

WAGA
(23.09 – 22.10)

Na plan pierwszy wyjdą sprawy obyczajowe. Co uchodzi, a co na pewno nie wypada? – na ten temat będziesz toczyła spory, a nawet debaty.

SKORPION
(23.10 – 21.11)

Masz szansę uniezależnić się od osób, które sprawują nad tobą kontrolę. Musisz być wobec nich bardziej zdecydowany, ale jednak nie konfrontacyjny.

STRZELEC
(22.11 – 21.12)

Nie bierz na serio wszystkich słów i gróźb wypowiadanych w twoją stronę. Wiele z nich pada po próżnicy, tylko po to, żeby cię wystraszyć. A ty odważny bądź!

KOZIOROŻEC
(22.12 – 20.01)

Nadchodzi wielki przypływ uczuć. Nie walcz z nim, ale daj mu się porwać. Jego nurt rzuci cię w strefę nieznanej namiętności już w sobotę późnym wieczorem.

WODNIK
(21.01 – 19.02)

Staraj się wstawać z łóżka prawą nogą. Twoje humory mogą bowiem mieć destrukcyjny wpływ na całe otoczenie i zaogniać trudne sytuacje.

RYBY
(20.02 – 20.03)

Unikajcie stawiania spraw na ostrzu noża, bo możecie się... zranić. Bądźcie raczej jak ten balsam, dając do zrozumienia, że można się z wami porozumieć.

eprasa.pl 9b7a372ae7